

**Dunavarsány Város Önkormányzatának
Polgármestere**

☒ 2336 Dunavarsány, Kossuth Lajos utca 18., titkarsag@dunavarsany.hu
☎ 24/521-040, 24/521-041, Fax: 24/521-056
www.dunavarsany.hu

ELŐTERJESZTÉS

*Dunavarsány Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2016. április 12-ei rendes, nyílt ülésére*

Hiv. szám: 1685/2016.

Tárgy: Javaslat Dunavarsány Város fenntartható fejlődése helyi programjának elfogadására

Tisztelt Képviselő-testület!

Dunavarsány Város Önkormányzata elkészítette 2015. márciusában Dunavarsány Város fenntartható fejlődésének helyi programját.

A fenntartható fejlődés a tágran értelmezett életminőség javulását szolgálja, magában foglalja a környezet minőségét, a demokratikus jogok érvényesülését, a természeti erőforrásokhoz valamint a társadalom nyújtotta szolgáltatásokhoz és intézményekhez való hozzáférést, a teljes testi, lelki egészséget, a szabadidőt, a biztonságot is. A társadalmi jólét a környezetminőség és a társadalmat alkotók életminőségének együttes megnyilvánulása.

A fenntarthatóság céljainak megvalósításában fontos szerepe van a helyi (lokális) szinteknek, hiszen a helyi közösségekhez közelebb vannak, könnyebben elérhetők, bizonyos gazdasági jellegű döntésekben önálló döntéseket hozhatnak, hivatalos és strukturált kapcsolatot teremtenek a helyi közösségek és a központi kormányzat és más települések lakossága között.

A város fenntarthatósági fejlődési programjának legfontosabb eleme a település és lakosai és vezetői által fontosnak talált fejlesztési területek, valamint ezekhez csatolt konkrét célok meghatározása.

A program elemei Dunavarsány Város tekintetében négy nagy témakört ölelnek fel: gazdasági fenntarthatóság, társadalmi fenntarthatóság, környezeti fenntarthatóság, gazdasági fenntarthatóság.

A Fenntarthatósági fejlődés helyi programját a Dunavarsány és Térsége Szennyvíztársulás a 2015.06.10-i ülésén elfogadta, azonban a KEOP-1.3.0/2F/09-2010-0011 azonosító számú Dunavarsány Város – Szigetszentmárton Község Ivóvíz-minőségjavító pályázat horizontális vállalásainak ellenőrzésekor az Irányító Hatóság kéri a képviselő-testület döntését. A program a 2015-2020 időszakra terjed ki, ezért a további Európai Unió pályázatok kapcsán is szerepel/szerepelhet a horizontális vállalások között.

A fentiek alapján kérem a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Dunavarsány Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

- a) a jelen határozat meghozatalát segítő előterjesztés 1. számú melléklete szerinti, Dunavarsány Város Fenntartható fejlődésének helyi programját változatlan tartalommal elfogadja.
- b) felhatalmazza a Polgármestert a Dunavarsány Város Fenntartható fejlődésének helyi programjának aláírására és az egyéb szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal

Felelős: Polgármester

A határozati javaslat elfogadása egyszerű többséget igényel.

Az előterjesztést tárgyalta: Pénzügyi, Jogi és Ügyrendi Bizottság
Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

Az előterjesztést készítette: Kovács Aliz Réka műszaki ügyintéző

Melléklet: 1. számú: Dunavarsány Város Fenntartható fejlődésének helyi programja

Dunavarsány, 2016. március 22.

**Gergőné Varga Tünde
polgármester**

Az előterjesztés törvényes

**dr. Szilágyi Ákos
jegyző**

DUNAVARSÁNY VÁROS
FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK HELYI
PROGRAMJA
(2015-2020)

Készítette:
VTK Innosystem Kft.

2015. március

"Ez idő szerint az emberiség kilátásai a jövőre nézvést rendkívül borúsak. Felettébb valószínű, hogy nukleáris fegyvereit önmaga ellen fordítva gyors, de a legkevésbé sem fájdalommentes öngyilkosságot követ majd el. S még ha ez nem történék is meg, lassú halál fenyegeti, mert megmérgezi, mellel pedig megsemmisíti a környezetet, amelyben és amelyből él. Még ha idejekorán megálljt parancsolna is vak és hihetetlenül ostoba ténykedésének, ki van téve annak a veszélynek, hogy fokozatosan elsorvadnak mindazon tulajdonságai, amelyek emberi voltát alkotják. Számos gondolkodó felismerte ezt, és jó néhány könyv tartalmazza azt a felismerést, hogy a környezetpusztítás és a kultúra "hanyatlása" kéz a kézben járnak..."

(Konrad Lorenz)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS	7
1.1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉRTELMEZÉSE	7
1.2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ALAPELVEI	8
2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS HELYI PROGRAMJA	10
2.1 A FENNTARTHATÓSÁG LOKÁLIS PROGRAMJÁNAK LÉNYEGE, JELENTŐSÉGE	10
2.2 AZ ÖNKORMÁNYZAT SZEREPE A LOCAL AGENDA 21 FOLYAMATÁBAN	11
3 HELYZETELEMZÉS	12
3.1 NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	12
3.2 A FENNTARTHATÓSÁG SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS HAZAI FOLYAMATOK	14
3.3 DUNAVARSÁNY TELEPÜLÉS JELENLEGI HELYZETE	16
3.3.1 A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE	16
3.3.2 TÁRSADALMI JELLEMZŐK	16
3.3.2.1 Népesedési folyamatok	16
3.3.2.2 Szociális ellátás	20
3.3.2.3 Oktatás	22
3.3.2.4 Egészségügy	25
3.3.2.5 Kultúra, társadalmi szervezetek jelenléte	25
3.3.3 TERMÉSZETI KÖRNYEZET	27
3.3.3.1 Domborzati adatok	27
3.3.3.2 Földtani adottságok	27
3.3.3.3 Levegő	28
3.3.3.4 Zaj, rezgés	28
3.3.3.5 Víz	29
3.3.3.6 Élővilág	30
3.3.3.7 Táj- és természetvédelem	31
3.3.4 ÉPÍTETT KÖRNYEZET	34
3.3.4.1 Kulturális örökségek	34
3.3.4.2 Városi zöldfelületek	34
3.3.5 KÖRNYEZETBIZTONSÁG	35
3.3.6 GAZDASÁGI HELYZETKÉP	36
3.3.6.1 Foglalkoztatási helyzet	36
3.3.6.2 Idegenforgalom	37

3.3.7 KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA.....	38
3.3.8 KÖZSZOLGÁLTATÁS.....	38
4 A FENNTARTHATÓSÁG HELYI PROGRAMJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA.....	43
4.1 FÓRUMOK, PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK.....	43
4.2 KÖZÖSSÉGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS.....	43
4.3 A FENNTARTHATÓSÁGI PROGRAM TELEPÜLÉSI PRIORITÁSAINAK KIJELÖLÉSE, CÉLOK KITŰZÉSE	45
4.3.1 Társadalmi fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése	46
4.3.2 Környezeti fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése.....	48
4.3.3 Gazdasági fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése.....	51
4.3.4 Intézményi fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése	56
5 INDIKÁTOROK ALKALMAZÁSA.....	58
6 VÉGREHAJTÁS, MONITORING.....	62
Felhasznált irodalom.....	64

BEVEZETÉS

A környezet védelme érdekében tett első nagy volumenű nemzetközi együttműködésnek Stockholm adott helyett 1972-ben, az Emberi Környezet Konferencián. A konferencia résztvevői a Stockholmi Nyilatkozat keretében első ízben fogadták el hivatalosan, nemzetközi szinten az emberhez méltó környezethez való jogot. A nyilatkozatban a kormányok ünnepélyesen kötelezettséget vállaltak, hogy megóvják és jobbá teszik az ember környezetét a mai és a jövő nemzedékek számára.

Következő lépcsőfokként 1983 decemberében az ENSZ főtitkára az akkori norvég miniszterelnököt kérte fel, hogy alapítson és irányítson egy különleges és független bizottságot azzal a céllal, hogy tolmácsolja a főbb környezeti kihívásokat a világ népei számára, valamint állítson össze egy politikai cselekvést sürgető felhívást. Ez utóbbi eredménye lett az 1987-ben publikált, a köztudatba a világbizottság vezetője után csak Brundtland-jelentésnek nevezett, de hivatalosan a „Közös Jövők” címet viselő dokumentum. Ez a keletkezése óta sokat idézett jelentés fogalmazta meg egyebek mellett először a fenntartható fejlődés fogalmát:

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”.

A jelentés főbb megállapításai egy olyan fejlődési modellt vázoltak fel, mely a mennyiségi növekedést és a minőségi fejlődést egyaránt tartalmazza, s kimondja, hogy a gazdaság csak a környezet megőrzésével növekedhet. A fenntartható fejlődés három pillére, a környezet - gazdaság - társadalom egymással összefügg, a döntéseknél mindháromat figyelembe kell venni.

Az ENSZ 1992-ben Rio de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Világkonferenciája előkészítésekor a „Közös Jövők” jelentés megállapításait vették alapul. A Riói konferencián fogadták el a fenntartható fejlődés átfogó programját "Feladatok a XXI. századra" (Agenda 21) címmel. A program „A helyi hatóságok kezdeményezése az Agenda 21 támogatására” című (28.) fejezete helyhatósági teendőként jelöli meg a „helyi Agenda 21” kidolgozását.

A fenntartható fejlődés helyi (lokális) programja (Local Agenda 21 – LA21) azt célozza, hogy a természet-gazdaság-társadalom hármásában úgy teremtsen meg helyi, kisregionális szinten az összhangot, hogy az a fenntarthatóság hosszú távú elveit szolgálja.¹

Hangsúlyozni kell, hogy az LA21 nem azonos a környezetvédelmi programmal, noha a nélkül az LA21 nem teljes. A fenntarthatóság lokális, kisregionális programja komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el az épített környezet, infrastrukturális rendszer, energiaellátás, közlekedés, hulladékkezelés, agrárium stb. jövő orientált alakítását.

Az Európai Unió fenntarthatósághoz kapcsolódó stratégiai elképzelései között kiemelt szerepet kap a kis települések népességmegtartó képességének javítása. A fenntartható, a környezettel harmonikus kapcsolatra építő életmód fontos eleme a környezettel konform gazdasági tevékenység és életmód támogatása, ami a városi – különösen a nagyvárosi – településformában nehezebben valósítható meg.¹

Magyarországon még napjainkban is a kistélepülési rendszer a meghatározó forma, ezért szükségszerűen adódik, hogy a nemzeti stratégiával összhangban helyhatósági szinten is meg kell kezdeni a fenntartható fejlődést garantáló programok kidolgozását. Ezt a tényt felismerve

készítette el Dunavarsány város Önkormányzata a település fenntartható fejlődését célzó helyi programját.

A program a jelenlegi környezeti állapot felmérésén a lehetőségének feltérképezésén alapulva, meghatározza Dunavarsány városának fenntarthatósági programját különös tekintettel a település környezeti prioritásainak kijelölésére és az ezekhez kapcsolódó célok kitűzésére.

A dokumentum a fenntarthatóság általánosan használt három elemén kívül – társadalmi, környezeti és gazdasági fenntarthatóság – egy negyedik elemet is feldolgozott: az intézményi (menedzsment) fenntarthatóságot.

1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

1.1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉRTELMEZÉSE

A fenntartható fejlődés – mint már láthattuk - olyan fejlődés, amely biztosítani tudja a jelen szükségleteinek kielégítését, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségeit saját szükségleteik kielégítésére. A fenntartható fejlődés alapvető összetevője és üzenete a jövő nemzedékek szükséglet kielégítési jogának a mai generáció jogával azonos kezelése. Cél tehát a jövő generációk szükségleteinek tiszteletben tartása, méltányosság és igazságosság a jövő nemzedékek érdekeiben.¹

Egy kissé továbbfejlesztett definíció szerint a fenntartható fejlődés az emberi életminőség javulását jelenti úgy, hogy közben a támogató ökoszisztémák eltartóképességének határain belül maradunk.²

A fenntartható fejlődés a tágran értelmezett életminőség javulását szolgálja, amely nem szűkíthető le az anyagi jólétre, hanem magában foglalja a környezet minőségét, a demokratikus jogok érvényesülését, a természeti erőforrásokhoz valamint a társadalom nyújtotta szolgáltatásokhoz és intézményekhez való hozzáférést, a teljes testi, lelki egészséget, a szabadidőt, a biztonságot is. A társadalmi jólét a környezetminőség és a társadalmat alkotók életminőségének együttes megnyilvánulása.

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel és a társadalmi igazságossággal, esélyegyenlőséggel.

A természeti erőforrások vonatkozásában ez azt jelenti, hogy hosszú távon a természeti környezet eltartó-képességével összhangban lehet csak a társadalom reális szükségleteinek a kielégítéséről gondoskodni; a környezet eltartó képessége egyben az igények kielégítésének korlátja is. Ennek megfelelően van szükség a természeti erőforrások fenntartható használatára, amelynek megvalósításához a társadalom környezet-tudatos és környezet-etikus magatartása szükséges. Ennek a megvalósulásához szükséges, hogy a jövő nemzedékének szakmailag megalapozott, megfelelően előkészített környezettudatos nevelése a családban és az oktatás valamennyi területén nagyobb teret kapjon.

A fenntarthatóság elvei szerint élő társadalomban többek között érvényesül a szociális igazságosság, amelynek az alapja a lehetőségekhez való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása, és a társadalmi terhekből való közös részesedés; az életminőség folytonos javítására való törekvés. E cél elérése érdekében olyan erkölcsi normarendszert szükséges a társadalom tagjai felé közvetíteni, amely ezeket a folyamatokat támogatja, illetve elősegíti.

A méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség, jólét biztosítását kifejező célkitűzés mindenkire – a jövő nemzedékekre is – vonatkozik. A fenntartható fejlődés tehát elismeri és céljának tekinti *az egymást követő nemzedékek* megfelelő életminőséghez való egyenlő jogának biztosítását, s az ezzel összefüggésben álló kötelességek teljesítését.

A jelenlegi társadalmi-gazdasági folyamatok, illetve hatásaik jelentős részben ellentétesek a fenntartható fejlődés követelményeivel. E trendek ismeretében *elkerülhetetlen egy olyan fejlődési pályára való áttérés*, amely hosszú távon biztosítja a társadalmak és köztük a magyar társadalom fenntartható fejlődését. Ennek elérése nem lehetséges egy-egy ország, régió határain belül, hiszen egyetlen társadalom sem szigetelheti el magát tágabb természeti, társadalmi, gazdasági környezetétől. Az erősödő kölcsönhatások és kölcsönös függőségek miatt a társadalmak hosszú távú jövője közös.³

1.2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ALAPELVEI

A fenntartható fejlődés alapelvei egyfelől a fenntartható fejlődéssel foglalkozó átfogó stratégia és a különböző ágazati, fejlesztési stratégiák közötti összhangjának biztosítását segítik elő, másfelől ezek általános útmutatót nyújtanak a stratégia prioritásainak, konkrét céljainak és feladatainak, valamint a végrehajtás kereteinek, eszközeinek egységes szellemű meghatározásához. Az alapelvek megfogalmazására, pontosítására és elfogadására a legmagasabb szinten került sor mind az ENSZ, mind az EU keretében. Az általánosan elfogadott elvek közül hazai fontosságuk miatt az alábbiakat emeljük ki:

A holisztikus megközelítés elve: A dolgokat egymással összefüggésben kell vizsgálni, mivel a rendszerek egymással szoros kölcsönhatásban állnak. Bármilyen beavatkozás tovagyűrűző hatásokat okoz esetleg távoli rendszerekben is. A helyi kihívásokra adandó válaszokhoz szükséges a tágabb környezet és a globális trendek ismerete.

A nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elve: A fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak. A jelen nemzedékek fejlődési és környezeti szükségleteit úgy kell kielégíteni, hogy ne veszélyeztessük a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék saját szükségleteiket.

Társadalmi igazságosság elve: El kell ismerni mindenki jogát a méltó életfeltételekhez, mindenki számára biztosítani kell az alapvető emberi jogokat. Mindenki azonos eséllyel szerezhessen meg azokat az ismereteket, tudást és készségeket, amelyek birtokában a társadalom teljes értékű tagjává válhat.

Tartamosság elve: Az erőforrások tartamos kezelése, figyelembe veszi a környezet eltartóképeségének korlátait; az erőforrások körültekintő és takarékos használata által megőrzi a jövőbeli fejlődéshez szükséges forrásokat. A biológiai sokféleség is természeti erőforrás, védelmét kiemelten fontosnak tartjuk.

Integráció elve. A szakpolitikák, tervek, programok, stratégiák kidolgozása, értékelése és végrehajtása során a gazdasági, a szociális és a környezeti szempontokat, azok összefüggéseit is egyaránt figyelembe kell venni annak érdekében, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást. A helyi, regionális és nemzeti szintű tevékenységeket is össze kell hangolni.

Helyi erőforrások hasznosításának elve: Törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére. Őrizzük meg a helyi sajátosságokat, azok sokszínűségét. Fontos feladat az épített környezet megóvása és a kulturális örökség megőrzése, fenntartható módon történő hasznosítása is.

Társadalmi részvétel elve: Mindenki számára biztosítani kell a megfelelő hozzáférést a társadalmi-gazdasági közéletre, a döntéshozatali folyamatokra, a környezetre vonatkozó információkhoz. Javítani kell a fenntartható fejlődéssel, annak társadalmi-gazdasági és környezeti vonatkozásaival, a fenntarthatóbb megoldásokkal kapcsolatos tájékozottságot. Erősíteni kell az állampolgárok döntéshozatalban való részvételét.

Társadalmi felelősségvállalás elve: A fenntartható fejlődés, a magasabb életminőség elérése érdekében csökkenteni kell, illetve ki kell küszöbölni a termelés és a fogyasztás nem fenntartható módjait. Erősíteni kell a vállalkozások társadalmi felelősségvállalását, a magán- és a közzféra közötti együttműködést.

Elővigyázatosság és megelőzés elve: Az elővigyázatos megközelítés azt jelenti, hogy ha súlyos vagy visszafordíthatatlan kár lehetősége merül fel, a teljes tudományos bizonyosság hiánya nem használható fel indokként a környezetromlást vagy az emberi egészség veszélyeztetését megakadályozó, hatékony intézkedések elhalasztására, azaz a veszély mértékét figyelembe véve cselekedni kell. Az emberi tevékenységeket ennek az elővigyázatossági elvnek a figyelembevételével kell tervezni és végrehajtani, illetve meg kell előzni, – s ahol ez nem lehetséges – mérsékelni kell a természeti rendszereket és az emberi egészséget veszélyeztető környezetkárosító, környezetszennyező tevékenységeket, illetve lehetőség szerint helyreállítani a károkat.

A szennyező fizet elv: Az áraknak tükrözniük kell a fogyasztással és termeléssel kapcsolatos tevékenységek, illetve hatásaik valós költségeit a társadalom számára, beleértve a természeti erőforrások használatának költségeit. A környezetkárosító, környezetszennyező tevékenységet folytatóknak meg kell fizetniük az emberi egészségben vagy a környezetben okozott károkat.³

A stabilitás és a sokféleség megőrzésének az elve: A fenntarthatóság és a stabil rendszer záloga a sokféleség. A szocialista gazdaság kollapszusa ékesen bizonyította, hogy milyen sérülékeny az a gazdaság, amely csak a nehézipar egyeduralmára épít, amelynek kicsi a termék diverzitása, amely centralizál, és amely homogén. Vagyis a gazdaság stabilitását is a sok lábbon való állás jelenti. Igaz ez a természetre is, amelynek a stabilitását a magas fokú biológiai változatosság jelenti. A sokféleség társadalmi vonatkozása a kulturális diverzitás. Minden olyan törekvés, amely megszüntet vagy erőszakosan beolvaszt kultúrákat, megpróbál egyformaságot teremteni, elszegényíti az emberiséget és a jövőt. A különböző kultúrák sokfélesége, a természetes rendszerek sokfélesége, az élőlények sokfélesége, a nézetek és vélemények sokfélesége mind-mind egy kiegyensúlyozott, távlatokban is fennálló fejlődés lehetősége.⁵

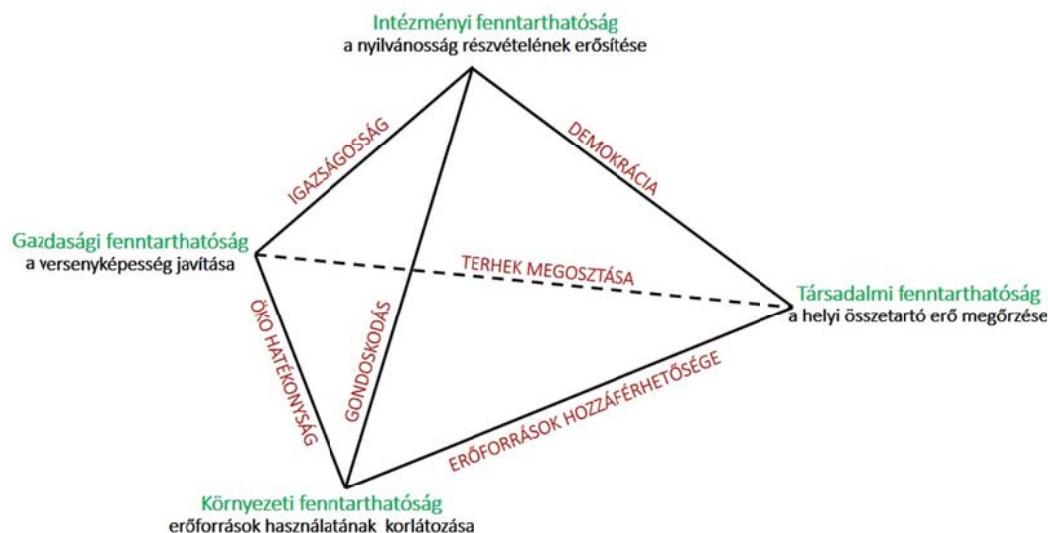
2 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS HELYI PROGRAMJA

2.1 A FENNTARTHATÓSÁG LOKÁLIS PROGRAMJÁNAK LÉNYEGE, JELENTŐSÉGE

A fenntarthatóság céljainak megvalósításában komoly szerepe van a helyi (lokális), kisregionális szinteknek. Ezt felismerve jut érvényre az az Európai Unió szubszidiaritás elve és ennek szellemében kerülnek kidolgozásra a fenntarthatóság lokális programjai.

Csak úgy valósulhat meg a fenntartható fejlődés, ha a globális hosszú távú célok megvalósítását elvisszük az egyének, háztartások, vállalatok, szakpolitikák szintjére.

Dunavarsány városának fenntartható fejlődésének helyi programja tekintetében a javaslatoknál a Wuppertal Intézet által kidolgozott fenntarthatósági prizmánál javasolt 4 fenntarthatósági szintet vettük figyelembe. Ez a prizma a gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatóságot kiegészíti, a program megvalósításához elengedhetetlen intézményi háttér fenntarthatóságával (Spangenberg and Bonniot, 1998)

A fenntarthatóság 4 szintje és összefüggései (Wuppertal Intézet, 1998)

A Local Agenda 21 alapvető célja: az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával olyan program kidolgozása és megvalósítása, amely a fenntartható fejlődés elvére épül.⁶

A „Local Agenda 21”:

- jól összpontosított politika, ami integrálja az egyes szektorok „környezet és fejlődés” típusú problémáit, tervezési céljait és értékeit, döntéshozását és végrehajtási mechanizmusát;
- elkötelezett a helyi problémák felismerése és megoldása mellett, mindezt szélesebb ökológiai-, regionális es megnyújtott időkeretben (legalább 3 generáció) végezve; a környezeti hatásokat tudatosan összefüggésbe hozza a mögöttes gazdasági es politikai

nyomásokkal (amelyek rendszerint politikai döntésekből, döntések hiányából es a piac működési elégtelenségéből fakadnak);

- a helyi jellegű kérdések, ügyek, döntések es intézkedések es a globális hatások között próbálja az összefüggéseket megtalálni, legyen az környezeti vagy globális szolidaritási/méltányossági vetület;
- a közösség közreműködését erőteljesen próbálja motiválni. Az átlag polgárokat és a fő érdekcsoportokat igyekszik bevonni a „környezet es fejlődés” típusú ügyek tervezési es megvalósítási folyamatába.⁶

2.2 AZ ÖNKORMÁNYZAT SZEREPE A LOCAL AGENDA 21 FOLYAMATÁBAN

A Local Agenda 21 által felvetett problémák es megoldások közül sok gyökerezik a helyi tevékenységekben, ezért a helyi önkormányzat es intézményeinek részvétele es közreműködése elengedhetetlen feltétele a megvalósításnak. A helyi hatóságok építik ki es tartják fenn a gazdasági, társadalmi es környezeti infrastruktúrát, felügyelik a tervezési folyamatokat, helyi szintű környezeti politikát es szabályozást hoznak létre, es segítenek a nemzeti es alacsonyabb szintű környezetpolitika, megvalósításában. A helyi kormányzás közvetlenül kapcsolódik az emberekhez, ezért alapvető szerepet játszik az oktatásban, tudatformálásban, az emberek mozgósításában es fogékonyá tételében a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében.⁷

Az önkormányzatok szerepét a fenntarthatóság helyi programjainak kidolgozásában es megvalósításában a következők indokolják:

- A helyi közösségekhez közelebb vannak, könnyebben elérhetők, mint a központi kormányzat vagy a nemzetközi szervezetek, így érzékenyebbek a helyi problémákra
- Sok helyen bizonyos fokú szabadságot kapnak gazdasági jellegű döntések meghozatalához.
- Hivatalos es strukturált kapcsolatot teremtenek a helyi közösségek es a központi kormányzat es/vagy más települések lakossága között.

Az önkormányzatok tevékenységei közül kiemelendők az alábbi funkciók:

- Információszoigáltatás
- Kapcsolatszervezés, hálózatműködtetés
- Lobbizó es az általános megegyezést segítő fél
- Kiterjedt szolgáltató rendszer működtetése
- Az erőforrások felhasználása
- A piacbefolyásolás
- Példakép más szervezetek számára.

3 HELYZETELEMZÉS

3.1 NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

Nemzetközi folyamatok és a nemzetközi együttműködés

A globális, regionális, hazai társadalmi, környezeti és gazdasági folyamatok figyelembevétele kiemelten fontos a program elkészítésekor, hiszen a térségi, helyi helyzet sok esetben a nagyléptékű trendeken, folyamatokon keresztül értelmezhető, továbbá a fenntartható fejlődés elérése érdekében teendő erőfeszítések nem függetleníthetők a külső feltételrendszer alakulásától.

A világ népessége 2050-re elérheti a kilencmilliárdos nagyságot, annak ellenére, hogy a népességnövekedés üteme fokozatosan csökkent az utóbbi évtizedekben. Ez a növekedés újabb társadalmi és – főként a növekvő fogyasztásnak köszönhetően – környezeti feszültségek forrása lesz.

A fejlett országokban csökken a születésszám és nő az élettartam, ezért a népesség elöregszik. A demográfiai egyensúlyt a bevándorlás növelése javíthatja, ám ez újabb feszültségek előidézője is lehet. Az élet azon aktív szakasza, melyet az egyén a munkaerőpiacon tölt, kitolódik.

Globális léptékben folyamatosan növekszik a környezet terhelése: a nem megújuló természeti erőforrások kiaknázása, egyes megújulásra képes erőforrások nem fenntartható (túl)használata, a területhasználat és a környezetszennyezés. Mindennek következtében a földi környezet egyensúlya, eltartó képessége már most veszélyben van.

A globális éghajlatváltozás veszélye gyorsan növekszik, ami az átlagos hőmérsékleti és csapadék viszonyok jelentős megváltozását, a szélsőséges környezeti jelenségek, hatások növekedését eredményezheti. A Föld felszíni átlagos hőmérséklete lassan – de nem egyenletesen - növekedett az elmúlt másfél évszázadban, s ugyancsak lassú emelkedést mutat az óceánok vízszintje. A globális éghajlatváltozás növekvő kockázatát elsősorban az emberi tevékenységek – mindenekelőtt a fosszilis tüzelőanyagok elégetése – következtében a légkörbe jutó többlet szén-dioxid idézi elő.

A társadalmi polarizáció, a gazdagok és szegények közötti jövedelemkülönbség, világméretben növekszik.

A világgazdaság folyamatosan növekszik, ugyanakkor ez a növekedés egyenlőtlen. Sok országban növekedési zavarok és egyensúlytalanságok tapasztalhatók. Ezek időnként regionális méreteket öltenek, pénzügyi és gazdasági válságokat okozva a világgazdaság egészében.

E globális tendenciák azt jelzik, hogy a társadalmak jelenlegi együttes fejlődési modelljei hosszú távon fenntarthatatlanok.

Nemzetközi együttműködés az ENSZ égisze alatt

A fenntartható fejlődés az 1980-as évek óta a nemzetközi együttműködés jelentős kérdésévé vált. Az e kérdéssel foglalkozó ENSZ-bizottság 1987. évi „Közös jövőnk” című jelentése, illetve az azt elfogadó ENSZ közgyűlési határozat nyomán magas szintű világkonferenciát tartottak 1992-ben (Riói „Föld Csúcstalálkozó”). A Riói konferencián – figyelembe véve, hogy az egymással szoros kölcsönhatásban álló, globális szintű társadalmi, gazdasági és

környezeti folyamatok hosszabb távon veszélyeztetik a társadalmak fejlődését – elfogadták a fenntartható fejlődés alapelveit és átfogó nemzetközi programját „Feladatok a XXI. századra” címmel. A világkonferenciát követően 1993-ban alakult meg az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága az ENSZ program végrehajtásának koordinálására. A Bizottság rendszeresen áttekinti a fenntarthatóság területein a világ helyzetét, az elért eredményeket, illetve az akadályozó tényezőket és ajánlásokat dolgoz ki a nemzetközi fórumokon elfogadott célok elérése érdekében.

Ezt követően nagyjelentőségű programokat és megállapodásokat hagytak jóvá magas szintű nemzetközi fórumokon olyan kapcsolódó problémakörökben, mint a szociális fejlődés, a népesedés, az élelmezés, az emberi jogok, az éghajlatváltozás, a tartamos erdőgazdálkodás, a biológiai sokféleség, a világkereskedelem, a fejlesztések és az azokhoz kapcsolódó támogatások. A Millenniumi Fejlesztési Célokat meghatározó 2000. évi ENSZ Millenniumi Ülésszakon az állam- és kormányfők határoztak a szegénység leküzdése, a fejlődő államok felzárkózása érdekében szükséges legfontosabb lépésekről. A 2002-ben megrendezett Fenntartható Fejlődési Világtalálkozó összefoglalta, egységes keretbe foglalta a szerteágazó programokat és célokat egy átfogó végrehajtási tervben, s megerősítette a politikai akaratot a fenntartható fejlődés elérésére.

Az Európai Unió és a fenntartható fejlődés

Az Európai Unió alapokmánya szerint a fenntartható fejlődés az EU alapvető célkitűzése. Az Európai Tanács 2001-ben Göteborgban fogadta el az EU első fenntartható fejlődési stratégiáját, amely az EU gazdasági fejlődésre, társadalmi jólétre és környezetvédelemre vonatkozó komplex, hosszú távú feladatait tartalmazta. Az Európai Tanács a fenntartható fejlődést meghatározó alapelvekről 2005 júniusában nyilatkozatot fogadott el, amely szerint az EU elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett. A nyilatkozat szerint szabadságon, demokrácián, az alapvető jogok tiszteletén alapuló társadalmat épít, amely támogatja az esélyegyenlőséget és a nemzedékek közötti szolidaritást.

Az Európai Tanács 2006. június 16-án elfogadta az EU megújított Fenntartható Fejlődési Stratégiáját. Az EU-stratégia a fent említett nyilatkozatban megfogalmazott célkitűzésekből és irányelveiből indul ki. Ez a Lisszaboni Stratégia fontos hozzájárulást valósít meg a fenntartható fejlődés átfogó célkitűzésének eléréséhez azáltal, hogy intézkedéseivel elsősorban a versenyképesség erősítését, a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést célozza.

A megújított EU Stratégiának való megfeleléshez – az összhang érdekében – egy valamennyi közösségi stratégiát és szakpolitikát érintő strukturális reform szükséges, melyben mindezeket a fenntartható fejlődés alapelveinek megfelelően alakítják át.

Az EU-stratégiában nevesített fő kihívások: éghajlatváltozás és tiszta energia; fenntartható közlekedés; fenntartható termelési és fogyasztói szokások; természeti erőforrásokkal való gazdálkodás; népegészségügy; társadalmi befogadás, demográfia és migráció; a szegénységgel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos globális kihívások.³

3.2 A FENNTARTHATÓSÁG SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS HAZAI FOLYAMATOK

Az Európai Unió 2006. június 16-i csúcstalálkozóján elfogadott, megújított Fenntartható Fejlődési Stratégia 2007 júniusáig írta elő a tagállamok számára Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiák, illetve az azokhoz kapcsolódó kétéves Cselekvési tervek elkészítését. A Magyar Kormány ebbéli kötelezettségének 2007. június 29-én tett eleget. A fenntartható fejlődés hazai stratégiája a prioritásokat 10 témakörben foglalta össze (pl. fenntartható környezethasználat, - energiahasználat, - gazdasági folyamatok, egészségmegőrzés, egészséges életmód stb.).

A stratégia legfontosabb cselekvési területei

A közigazgatás fejlesztése: a közigazgatás szolgáltató-típusú, költség-hatékony, a szubszidiaritás elvére épülő átalakítása támogatja a fenntarthatóság céljait; ennek érdekében az átalakítás során tekintettel kell lenni a fenntarthatóság alapelveire, szempontjaira is, valamint arra, hogy a fejlesztési folyamat hatékonyan biztosítsa a közpolitikák között a fenntarthatóság érdekeit szolgáló összhangot mind tervezésük, mind végrehajtásuk során.

A fenntarthatóságra vonatkozó tudományos kutatások eredményeinek be kell épülnie a közpolitika-alkotás folyamatába, annak eredményessé és számon kérhetővé tétele érdekében. Ehhez kapcsolódóan kiemelten fontos a közigazgatási szakapparátus, a döntéshozók és a tudományos szféra közötti párbeszéd fórumainak megteremtése.

A jogszabályi környezet fejlesztése: a fenntarthatóságot támogató, meglévő szabályok érvényesülése és a fenntarthatóság feltételeit támogató új jogszabályok kidolgozása és bevezetése érdekében tovább kell finomítani, és fejleszteni kell a hazai jogi kereteket.

A fenntarthatóság érvényesítése a törvényalkotási folyamatban, a törvények végrehajtásában, a kormányzati politika aktívabbá tételében, valamint az önkormányzati tevékenységet és a közintézményeket érintően - a fenntarthatóság érvényesítését szolgáló lépéseket szükséges meghatározni a törvényalkotási folyamatban és a törvények végrehajtásában, a kormányzati politika aktívabbá tételében, valamint az önkormányzati tevékenységet és a közintézményeket érintően. Ennek lehetséges elemei:

- (a) meg kell vizsgálni egy fenntartható fejlődéssel foglalkozó testületet létrehozásának lehetőségét, amelynek tagjai az állami szervezetek, a központi kormányzat, illetve a helyi önkormányzatokat képviselő intézmények delegáltjai mellett, a gazdasági élet, a civil szféra, a tudományos élet és más érdekcsoportok képviselői is.

- (b) a fenntartható fejlődési stratégiák interszektorális szemléletű, hosszú távú, stratégiai tervezési keretdokumentumok, melyekben a három kiemelt fejlesztési dimenzió (a környezeti, társadalmi és gazdasági) egyensúlyban, összhangban való fejlesztésére kell törekedni – ennek megfelelően a tervezés, a végrehajtás és a folyamatos felülvizsgálat, illetőleg a fenntarthatósághoz kapcsolódó egyéb tagállami feladatok koordinációjára meg kell vizsgálni a Kormányzaton belül egy, az ágazati rendszert horizontálisan összekötő, a fenntarthatósági szempontok érvényesülését támogató Fenntartható Fejlődés Stratégiai és Koordinációs Központ kialakításának indokoltságát és lehetőségét;

- (c) az Országgyűlés Bizottságainak munkája során törekedni kell a Stratégiában lefektetett keretek és alapelvek figyelembe vételére;

- (d) a törvény-előkészítés folyamatában az előterjesztésekhez kapcsolódó társadalmi, gazdasági, valamint környezeti hatások külön-külön történő bemutatása mellett törekedni kell az e hatások közötti lényeges összefüggések, kölcsönhatások világos bemutatására is;
- (e) a „Jövő nemzedékek” ombudsmanja intézményének létrehozása – annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek érdekeinek védelme minél hangsúlyosabban megjeleníthető, és érvényesíthető legyen a döntéshozatal során;
- (f) a közintézmények (pl.: iskolák, stb.) szerepvállalásának támogatása a stratégia végrehajtásában és a szükséges szemléletváltás elősegítésében.

3.3 DUNAVARSÁNY TELEPÜLÉS JELENLEGI HELYZETE

3.3.1 A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A város első írásos említése 1269-ből való. A korábbi Árpád-kori falu a tatárjárás idején elnéptelenedett. A falut és környékét V. István 1270-ben a nyúl-szigeti apácáknak adományozta.

A középkorban gyéren lakott terület Hunyadi János kormányzósága idején Fejér megyéből átkerült Pest-Pilis-Solt vármegyéhez. A törökök kiűzése után I. Lipót császár türingiai svábokat telepített a környékre. Varsány falu a 19. század közepétől lett a taksonyiak birtoka, önállóságát 1946-ban nyerte vissza.

Dunavarsány legújabb kori történelme viszonylag rövid, de ezen idő alatt rendkívül dinamikusan fejlődő település (1854-ben mindössze 146 lakosa volt az akkori Varsány pusztának, de még 1900-ban is csak 284). Fejlődése különösen az utolsó évtizedben gyorsult fel. A '90-es évek elejétől épült ki a közművek túlnyomó többsége (víz, gáz, telefon, szennyvízcsatorna-hálózat), amely beruházások zömét Dunavarsány koordinálta a kistérségben. A település intézményhálózata a teljes alapellátást biztosítja lakóinak, de vannak emelt szintű ellátást biztosító intézmények és szervezetek is Dunavarsányban (például művészeti iskola, általános iskola speciális tagozata, idősek átmeneti otthona). Országos jelentőségű intézmény a Népstadion és Intézményei Dunavarsányi Edzőtábor, amely a Dunaparton jelentős sportcentrum.

Közel ezer éves múltja után Dunavarsányt 2004. szeptember 18-án várossá avatták, amelyet méltóan ünnepelt meg az új város lakossága.

A város élhetőségének javítását szolgálja a Települési Környezetvédelmi Program és a Local Agenda 21 dokumentum is.

3.3.2 TÁRSADALMI JELLEMZŐK

3.3.2.1 Népesedési folyamatok

Dunavarsány részben földrajzi elhelyezkedése, részben a közműberuházások kapcsán kialakult, s azóta mélyülő térségközponti szerepe figyelemreméltó urbanizációs folyamatot indított el. Az ipari park, valamint a hosszú távú településfejlesztési koncepció kialakítása, s azok tervszerű végrehajtása erősíti azt a folyamatot, melyet a környező települések igénye is befolyásol.

Ma Dunavarsány, egy dinamikusan fejlődő város. Budapest közelsége egyre kedveltebbé tette az ideköltözők számára. Az újonnan épült lakóparkokba sok fiatal kisgyermekes család költözik.

A település területe 22,52 km², mely 2003 óta nem változott, a lakosság száma azonban jelentősen növekvő tendenciát mutat. A növekedés azonban nem a természetes gyarapodásnak köszönhető, hanem sokkal inkább a térségbe való bevándorlásnak. A demográfiai viszonyok lényeges pontja tehát, a többségében a fővárosból, de az ország bármely pontjáról is, a térségbe való vándorlás. Az utóbbi években, elsősorban a Nyugati Lakóparkban végrehajtott telekalakítások lehetőséget biztosítottak a Dunavarsányba irányuló migráció felgyorsulásának.

A 2003-2008-as időszakban a lakosság száma mintegy 1000 fővel nőtt. Az elmúlt hét évben ez a tendencia mérséklődött, de még így is jelentősnek mondható a 572 fős növekedés.

3.3.2.1-1. táblázat: Dunavarsány város demográfiai helyzetének alapadatai

Dunavarsány város	Központi területen
Lakosságszám (fő)	7451
Száz lakásra jutó lakos (fő)	253,2

(forrás: KSH adatbázis alapján a 2014. január 1-jei közigazgatási állapot szerint)

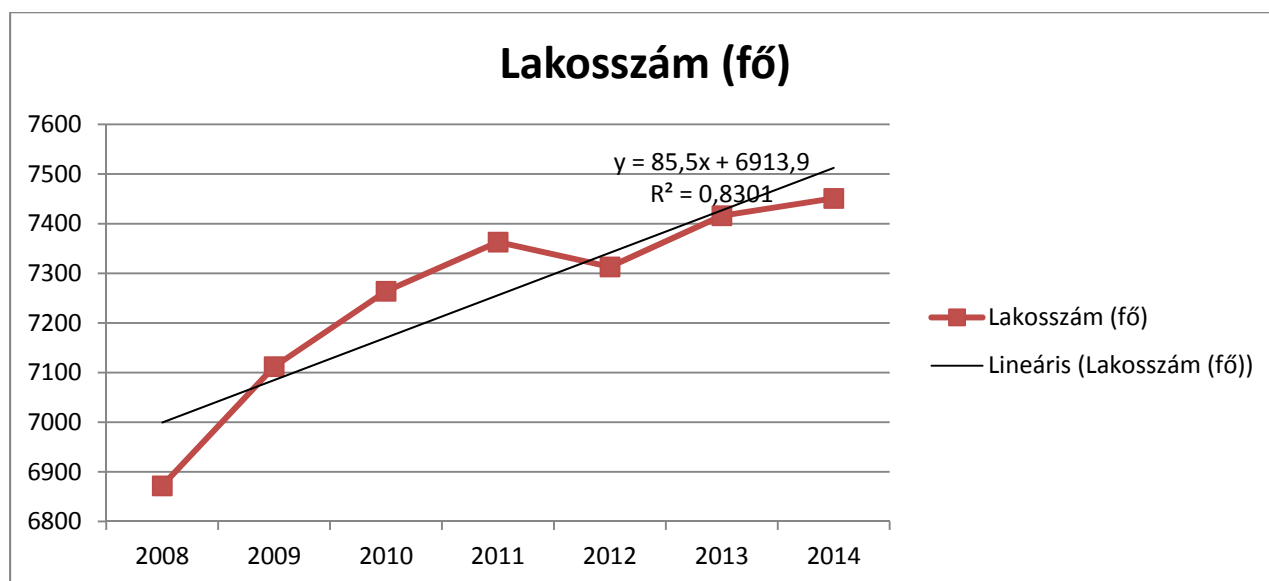
Az elmúlt évek hasonló adatait figyelembe véve (ld. 3.2.2.1-2. táblázat) elmondható, hogy a település lakosság-száma folyamatos növekedést mutat.

3.3.2.1-2. táblázat: A település lakónépesség számának változása

ÉV	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
LAKÓNÉPESSÉG	6872	7112	7264	7363	7313	7416	7451
%-OS VÁLTOZÁS ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST		3,3	2,1	1,4	-0,7	1,4	0,5
LAKÓNÉPESSÉG VÁLTOZÁSA 7 ÉV ALATT	7,8 %						

(forrás: KSH, adott évben január 1-én)

3.3.2.1-1. ábra: A lakos szám változása

A település lakónépességének alakulását négy tényező befolyásolja:

- élve születések száma
- halálozások száma
- állandó odavándorlás száma
- állandó elvándorlások száma

Ezen indexek teljes körű figyelembevételével kaphatunk reális képet arról, hogy milyen folyamatok alakítják a település népességszám összetevőit.

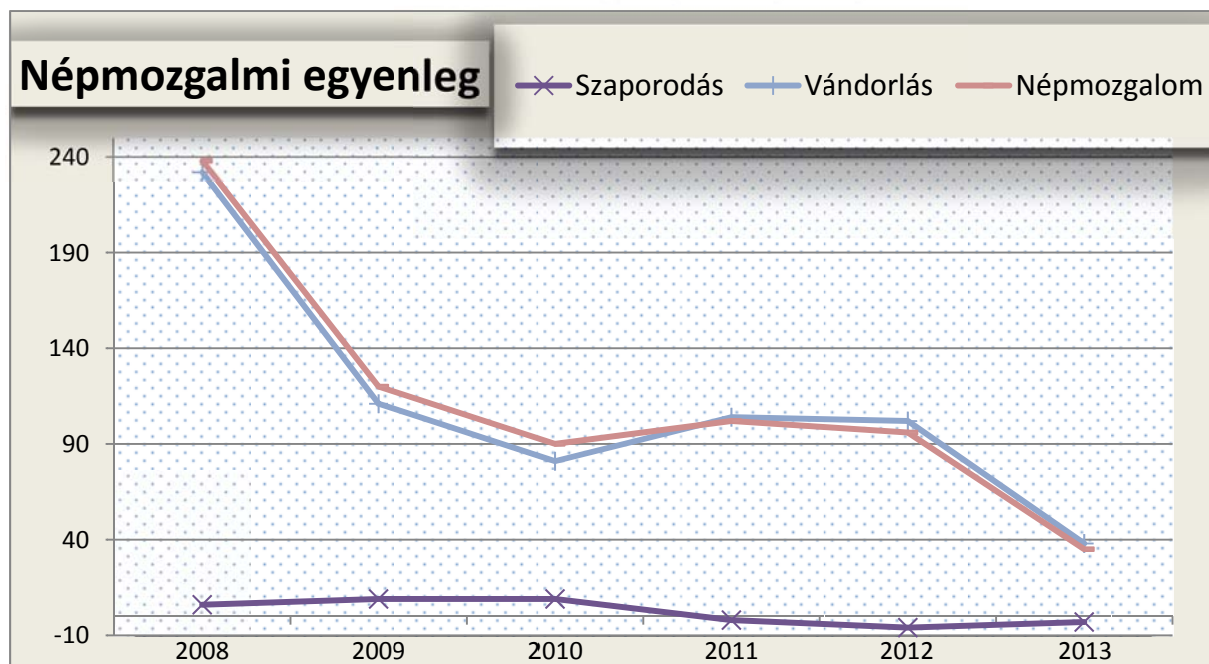
A népmozgalmi mutatók (élve születések száma, halálozások száma, állandó odavándorlás száma, állandó elvándorlások száma) a KSH honlapján található Tájékoztatósi adatbázison (<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?&lang=hu>) keresztül érhetőek el.

3.3.2.1-3. táblázat: Népmozgalmi folyamatok Dunavarsány városában*

ÉV	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LAKÓNÉPESSÉG	6872	7112	7264	7363	7313	7413
ÉLVESZÜLETÉS	79	82	77	71	68	69
ELHALÁLOZÁS	73	73	68	73	74	72
SZAPORODÁSI EGYENLEG	6	9	9	-2	-6	-3
ODAVÁNDORLÁSOK	506	404	396	480	487	389
ELVÁNDORLÁSOK	274	293	315	376	385	351
VÁNDORLÁSI EGYENLEG	232	111	81	104	102	38
NÉPMOZGALMI EGYENLEG	238	120	90	102	96	35

(*forrás: KSH, adott évben január 1-én)

3.3.2.1-2. ábra: Népmozgalmi egyenleg

Az ábráról világosan látszik, hogy a népességnövekedés Dunavarsányban az idevándorló lakosságnak és nem a szaporodásnak köszönhető.

A város lakásállománya is a népességszám emelkedését tükrözi: az elmúlt évtizedben több mint 28%-os emelkedés volt tapasztalható.

3.3.2.1-4. táblázat: A lakások számának növekedése

(forrás: KSH, adott évben január 1-én)

Lakás (db)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		2104	2166	2212	2235	2240	2320	2333	2350	2473	2516	2924	2929

A város lakásállományának további növekedése várható.

3.3.2.1-5. táblázat: A város településrészeinek adatai

(forrás: KSH, adott évben január 1-én)

Településrész megnevezése	A településrész távolsága a központi belterülettől	A népszámlálási lakónépesség	A lakások száma	Lakott egyéb lakóegységek száma
Dunapart	3,6	353	164	–
Erőspuszta	2,5	86	19	–
Erőspuszta-Hídfő	3,3	14	6	–
Fenyvestanya	3,2	2	1	–
Központi belterület	–	5 954	2 378	4
Közútépítő vállalat	0,5	–	–	–
Lovastanya	3,2	6	3	–
Naprózsa-lakópark	3,5	133	53	–
Nyúltelep	1	–	–	–
Petőfiszárnyasliget	1,5	6	3	–
Tisztiházakdülő	2	10	6	–
Vasúti őrház	0,5	2	1	–

A 1990 és 2014-es népesség adatokra lineáris trendvonalat illesztettünk, amelynek egyenlete alapján előrevetítettük a település népességszám alakulását. Az elmúlt évtizedben tapasztalható gyors népességszám emelkedés azonban bizonyosan mérséklődni fog a település befogadóképességének határát elérve, így az egyenes egyenlete alapján számított értéket korrigáltuk. A jelenlegi adatok alapján Dunavarsány város lakónépessége a 2040-es évre vonatkozóan az alábbiak szerint alakul:

3.3.2.1-6. táblázat: A településlakó népességének várható alakulása 2040-ben

Település	Népesség szám	Előre jelzett népesség szám
	2014.	2040.
Dunavarsány város	7 451	10-12 ezer fő

3.3.2.1 -7. táblázat: Városi népsűrűség (2014-es KSH adatok alapján)

TERÜLET NAGYSÁGA (km ²)	LAKOSOK SZÁMA	NÉPSŰRŰSÉG (fő/km ²)
22,52	7451	322,56

Fontos megemlíteni, hogy Dunavarsány városában két nemzetiségi önkormányzat is működik, a Német és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A Német nemzetiségű lakosok aránya 2,879 %, míg a Roma nemzetiségűek pedig a település lakosságának 1,182 %-át teszik ki.

3.3.2.2 Szociális ellátás

Dunavarsány Város Önkormányzatának 6/2015. (II. 25.) önkormányzati rendelete foglalkozik a szociális rászorultság alapján megállapítható pénzbeli és természetbeli ellátásokról. A rendelet elsődleges célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeli szociális juttatások formáit.

A rendeletben szabályozott pénzbeli és természetbeni szociális ellátások megállapítása és a szociális alapszolgáltatások igénybevétele iránti kérelmeket a polgármesteri hivatalban lehet szóban, vagy írásban előterjeszteni, azonban ha szükséges az eljárás hivatalból is megindítható.

Az e rendelet szerint nyújtható **pénzbeli ellátások**:

- a) települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- b) települési támogatás gyógyszerkiadások viseléséhez,
- c) időskori támogatás,
- d) GYES kiegészítés,
- e) rendkívüli települési támogatás.

Az e rendelet szerint **természetben nyújtható szociális ellátások**:

- a) rendkívüli települési támogatás,
- b) szilárd tüzelőanyag támogatás
- b) köztemetés,
- c) települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz,
- d) szennyvízdíj-kedvezmény.

Az e rendelet szerinti **személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások**:

- a) étkeztetés,
 b) házi segítségnyújtás
 c) családsegítés, a Képviselő-testület az Szt. 64. §-ában meghatározott családsegítés körébe tartozó feladatait a Dunavarsány Környéki Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat útján biztosítja
 d) gyermekjóléti szolgáltatás,
 e) gyermekek napközbeni ellátása.

3.3.2.2 -1. sz. táblázat: Dunavarsány városának szociális juttatásai

Időszak	A helyi önkormányzat által nyújtott társadalom- és szociálpolitikai juttatások (1000 Ft)	A helyi önkormányzat által ellátottak pénzübeli juttatása (1000 Ft)
2001. év	50 532	3 284
2002. év	41 341	3 265
2003. év	41 287	2 698
2004. év	47 608	5 115
2005. év	49 079	6 384
2006. év	37 697	5 958
2007. év	38 327	8 701
2008. év	40 653	11 035
2009. év	42 753	13 589
2010. év	48 689	16 625
2011. év	47 944	24 025

(forrás: KSH Területi Adatbázis)

A szociális helyzettel és ellátásokkal kapcsolatban önkormányzati adatszolgáltatás alapján az alábbi adatokat fontos kiemelni:

3.3.2.2. -2. táblázat: Dunavarsány város szociális ellátással összefüggő adatai

Megnevezés	Fő / Darab / Szám	Összeg (forintban)
A családsegítő és gyermekjóléti feladatokat ellátó szakemberek száma	6	
A szociális alapellátási családsegítést végző szakemberek száma	6	
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma	48	
Rendszeres szociális segélyben részesülők száma	6	
Lakásfenntartási támogatásban részesülő családok száma	84	
Ápolási díjban részesülők száma	5	
Rendszeres gyermekvédelmi támogatást kapó családok száma	143	
Közgyógyellátási igazolványt méltányosságból kapott	34	
Átmeneti segélyben évente részesülők száma	676	
Temetési segélyt igénybevevők száma évente	11	20.000Ft/fő

(forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás)

A Családsegítő Központ három szakmai egységből áll:

- 1) a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,
- 2) a Területi Gondozási Központ,
- 3) a Védőnői Szolgálat.

A központ önállóan működő költségvetési szerv, melynek gazdálkodásával kapcsolatos tevékenységét Dunavarsány Város Polgármesteri Hivatala látja el.

Gyermekjóléti szolgálat 2008 óta működik a településen. Az ellátott kiskorúak száma a következőképpen alakult.

3.3.2.2.-3. táblázat: A gyermekjóléti szolgálat adatai

2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
97	130	100	82	45	61

A táblázat mutatja, hogy a 2009-es kiemelkedő érték után az utóbbi években csökkent az ellátott kiskorúak száma a településen.

3.3.2.3 Oktatás

Bölcsődei ellátás

A településen bölcsődei ellátásra nincs lehetőség, a legközelebbi bölcsőde Dunavarsány központjától mintegy 6 km-re található, Taksonyban.

Családi napköziben 2012-ben 8 gyermeket, míg 2013-ban 24 gyermeket gondoztak. Jelenleg 4 családi napközi működik a településen.

A városban élő 3-18 éves korosztály alapfokú közoktatási (óvodai és iskolai) ellátása

3.3.2.3.-1. táblázat: Oktatási közszolgáltatások elérhetősége Dunavarsány városában

Köszolgáltatások	Helyben	Más településen, éspedig... (km)	Helyben, más településről kijáró szakember(ek). Havonta hány alkalom?	A szolgáltatás ellátatlan
KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYI FELADATOK				
Óvodai nevelés	X			
Általános iskolai oktatás 1-4.	X			
Általános iskolai oktatás 5-8.	X			
Alapfokú művészetoktatás	X			
KÖZOKTATÁSI SZAKSZOLGÁLATI FELADATOK				
Gyógypedagógiai tanácsadás	X			
Korai fejlesztés és gondozás	X			
Fejlesztő felkészítés	X			
Nevelési tanácsadás		Dunaharaszti 10 km		
Logopédiai ellátás	X			
Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás		Dunaharaszti 10 km		
Gyógytestnevelés	X			
GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK				
Gyermekjóléti szolgáltatás	X			
Bölcsőde		Taksony 6 km		
Családi napközi	X			
Iskolai napközi	X			

(forrás: Dunavarsány honlapja és Önkormányzati adatszolgáltatás)

Dunavarsány az óvodai ellátást egy intézmény 3 épületében látja el. 2005-ben az I.-es, 2006-ban a II. épületet újították fel. 2007-ben pedig új óvoda épült Nagyvarsányban.

Az összes óvodai férőhely száma 360 fő, 12 csoportban 25 óvoda pedagógus alkalmazásával, akik közül 2 fő fejlesztő és szakvizsgázott pedagógus. Az óvodai nevelés szakember ellátottsága megfelelő. A beszédhibás gyermekekkel, heti rendszerességgel logopédus foglalkozik. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel heti háromszor utazó gyógypedagógus foglalkozik. A mozgásfelmérés, fejlesztés heti kétszer történik külsős pedagógussal. A gyermekek nevelését 15 fő dajka segíti. Az óvoda adminisztrációját 1 fő óvodatitkár végzi.

Az óvodás korosztály szinte minden tagja jár óvodába, 1-1 gyermek fordul elő, akit a szülei nem iratnak be az óvodába, de jellemzően olyan családokról van szó, ahol az édesanya a kisebb testvérrel még otthon van. Az óvodai korosztály tagjainál nem jellemző, hogy a szülők más településre vinnék gyermeküket.

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szigetszentmiklósi Tankerületéhez tartozik a Dunavarsányi Árpád Fejedelem Általános Iskola. Az alapító okiratban foglaltak szerint a Dunavarsányi Árpád Fejedelem Általános Iskola működési területe Dunavarsány Város közigazgatási területe.

Az intézmény alaptevékenységeit a Dunavarsány és Majosháza területén élő, állandó lakcímmel rendelkező tanulók esetében látja el, továbbá szegregált gyógypedagógiai tagozatán gondoskodik Dunavarsány, Délegyháza, Majosháza és Taksony területén élő, állandó lakcímmel rendelkező tanulók ellátásáról.

Dunavarsány dinamikusan fejlődő település élénk kulturális és gazdasági életére jelentős hatással van a főváros közelsége. A lakosság, s ezzel párhuzamosan a tanulólétszám folyamatosan nő. Az iskola nem csak a helyi és a majosházai gyerekeket fogadja, de más településekről is vannak bejáró tanulók, akiknek szülei az iskola programja miatt választották az iskolát.

1978 óta enyhe értelmi fogyatékos gyerekeket fejlesztő speciális tagozat is működik az általános iskola mellett. Az iskola teljes tanulólétszáma 546, a tanulócsoportok száma 35. Az intézményi irányítást 1 igazgató, 3 igazgatóhelyettes, 7 munkaközösség-vezető, illetve évfolyamfelelős látja el. Az iskolában 24 tanító, 14 szaktanár 1 gyógypedagógus, 1 könyvtáros-tanító működik. A nevelő-oktató munkát 1 iskolatitkár, 1 gazdasági ügyintéző, 2 fűtő-karbantartó, 5 takarító, 1 ételmezésvezető és 8 konyhai dolgozó segíti. Az iskolának 4 tagépülete van, a legtávolabbi a központi épülettől 5 km-re. A legrégebbi épületben 1898 óta van tanítás. A különböző épületek többszöri átépítése, bővítése stabilizálta az iskola területi széttagoltságát, amely az átlagosnál nehezebb feltételeket teremtett a pedagógiai munka számára. Jelentős fejlődést jelent az új, tágas sportcsarnok.

A tanítás állandó délelőtti órákban, az osztálytermekben folyik. Szaktanteremként csak a számítástechnika terem funkcionál. Az intézmény saját könyvtárral rendelkezik, amely minden nap a tanulók rendelkezésére áll. Az iskola eszközellátottsága átlagos, fejlesztésre szorul.

A nem megfelelő feltételek jelentette nehézségeken átsegít a közös szándék és akarat, amely együttműködő közösséggé szervezi az iskola Pedagógiai programjának maradéktalan megvalósulására törekvő nevelőket, tanulókat, szülőket.

A városban jelenleg nem működik gimnáziumi, szakközépiskolai és szakmunkás képzés sem. A középiskolai szinten szakmai oktatást a város fiataljai legközelebb Budapesten vehetik igénybe.

3.3.2.4 Egészségügy

Dunavarsányban 2 háziorvosi körzet volt 2009-ig. 2010-től 3 háziorvos dolgozik a településen. Két gyermekorvosi körzet van. 1 fogászati körzet, 2 gyermekorvosi körzet és védőnői szolgálat működik. Gyógyszertári ellátás helyben 1 gyógyszertárral biztosított.

Jelenleg járóbeteg ellátás a Szigetszentmiklósi Szakorvosi Szakrendelőintézetben vehető igénybe.

Az egészségügyi ellátás keretében a védőnői szolgálatot négy védőnő foglalkoztatásával oldja meg az önkormányzat. A négy körzetben a védőnők a terhes-gondozástól az iskoláskorú gyerekek szűrővizsgálatának elvégzéséig látják el a feladataikat a gyermekorvosokkal együttműködve.

A település lakói a szakorvosi és kórházi ellátást a Pest megyei Flór Ferenc Kórházban Kistarcsán, valamint Budapesten az Állami Egészségügyi Központban vehetik igénybe, amely egyúttal súlyponti kórház is.

3.3.2.5 Kultúra, társadalmi szervezetek jelenléte

A településen a civil szektor jelentős. Az alábbi társadalmi szervezetek vannak jelen a településen:

- XXIII.János Pápa Karitasz
- Szent Vendel Kolping Család Egyesület
- „Őseink Útján” Hagyományörző és Íjász Csoport
- Mekler László Ifjúsági, Turisztikai és Sport Egyesület
- M&M Táncsport Egyesület
- Soli Deo Gloria Közösségi Ház Non-Profit Kft.
- Dunavarsány Város Petőfi Művelődési Ház Kézimunka Szakkör
- 1270. sz. Nautilus Vízicsapat
- Kertbarátok Klubja
- Lányok Asszonyok Klubja Dunavarsányi Egyesület
- Dunavarsányi Petőfi Sporthorgász Egyesület
- Nagyvarsányi Baba-Mama Klub
- Dunavarsányi Fiatalok Baráti Köre (DUFİ)
- Magyar Vöröskereszt Dunavarsányi Szervezete
- Dunavarsányi Erdélyiek Baráti Köre

- Jakus István Fejlesztő Istálló Egyesület
- NOE Dunavarsány és Környéke Csoport
- Dunavarsányi Majorette és Táncegyesület
- Dunavarsányi Nemzeti Fórum (DNF)
- Dunavarsányi Torna Egylet (DTE)
- Dunavarsányi Függetlenek Köre (DFK)
- Habitat for Humanity
- NDE
- Magyar Vöröskereszt Dunavarsányi Alapszervezete
- Őszirózsa Nyugdíjas Klub
- 724. sz. Kossuth Lajos Cserkészcsapat
- Dunavarsányi Svábok Egyesülete
- Nagyvarsányi Nyugdíjas Klub
- Árpád Fejedelem Általános Iskola Diákönkormányzat
- Leányok Asszonyok Köre, www.banyaklub.hu
- Horgász Egyesület
- Kantátika Férfi Énekkar, www.kantatika.hu
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat - Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület - Dunavarsányi Csoport
- Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat
- Mozgáskorlátozottak Szervezete
- Mollissima Női Kar
- Összefogás a Városért Egyesület
- Iskolai Sport Kör
- Dyslexiás Gyermekekért Egyesület
- Baba - Mama Klub
- Baba-Mama Klub archív
- Rákóczi Polgári Kör
- Dunavarsányi FIB
- "Összefogás a fiatalokért" WillPower Tánc- és Sport Egyesület
- Dunavarsányi Népdalkör
- Néptáncsoport
- A. L. T. W. Motorsport Egyesület

Közművelődés

Dunavarsány Város Önkormányzata Képviselő-testületének - A 7/2008. (II. 13.) rendelettel módosított - 7/2007. (III.28.) rendelete szól a közművelődésről.

A rendelet a közművelődési tevékenység megvalósulásában résztvevőkre, a feladatellátásban résztvevő közművelődési intézményekre, az Önkormányzat által fenntartott Petőfi Művelődési Házra, a Dunavarsányi Városi Könyvtárra, valamint azok alkalmazottaira vonatkozik:

- b.) Az Erkel Ferenc Művészeti Iskolára és az egyéb oktatási intézmények közművelődéssel kapcsolatos feladatellátása;
- c.) A Petőfi Klubra és a Dunavarsányi Helytörténeti Múzeum Kézimunka Terem helyisége, mint közösségi szinterek;
- d.) A városban élő és alkotó művészek, népi iparművészek, továbbá civil szervezetek;
- e.) A városban működő közhasznú szervezetek, jogi személyek, magánszemélyek által közművelődési megállapodás keretében végzett tevékenységek, feladatok, valamint a református és katolikus egyház közművelődési feladatellátása;
- f.) A városban működő, az Önkormányzat által kiemelten, vagy pályázati eljárás keretében támogatott, kulturális célú közhasznú szervezetek, művészeti csoportok, közösségek, egyéb szervezetek;
- g) Az önkormányzati tulajdonú, közművelődési feladatokat ellátó közhasznú társaságra (Művelődési Oktatási és Sport Alapítvány) *DTE Dunavarsány Torna Egylet*.

3.3.3 TERMÉSZETI KÖRNYEZET

3.3.3.1 Domborzati adatok

Dunavarsány közvetlen környezete a Csepeli-sík kistájon terül el. A kistáj 95 és 168 m közötti tszf i magasságú, jórészt ártéri szintű, hordalékkúp-síkság. A felszín jellemző magassága É-on 110 m, D-en 96-100 m közötti. Az átlagos relatív relief 4 m/km^2 , É-ról D felé csökkenő értékekkel. A kistáj teraszokkal tagolt hordalékkúp-felšíne enyhén D felé, ill. a Duna felé lejt. Az alacsonyártér 4-6, a magasártér 6-10, a foszlányokban előforduló II/a. sz. terasz pedig 12-16 m-rel magasabban helyezkedik el a Duna 0-szintjénél. A terület Ny-i része döntően folyóvízi eróziós és akkumulációs hatásokra alakult ki. A felszínt az elhagyott meanderek sűrű hálózata borítja, amelyeket gyakran parti dűnék foltszerű halmaza kísér. Az alacsony ártéren több rossz lefolyású, elgátolt mélyedés is található. A K-i peremén futóhomokos felszínek emelkednek ki az ártérből.

3.3.3.2 Földtani adottságok

A kistájon a pannóniai üledékekre dunai eredetű durvaszemcséjű folyami üledéksor települt. Jól megfigyelhető a teraszok lealacsonyodása és normális rétegződési sorrendbe történő átalakulása. Az általában 10-20 m vastag kavicsos rétegsor felszín közeli helyzetű, jó víztároló, s jelentős hasznosítható kavicskészletet tartalmaz. A kavicsos üledékek másikjelentős előfordulása a Bugyi-Kiskunlacháza közötti, nagykiterjedésű, mintegy 6-10 m vastag, vékony lepelhomokkal takart mélyfekvésű kavics-terasz. A legnagyobb kavicskészletek Szigetszentmiklóson (42 Mm^3), Kiskunlacházán (19 Mm^3), Bugyin (7 Mm^3),

Délegyházán (3,7 Mm³), Adonyban (1,5 Mm³), Dunavarsányban (0,5 Mm³), Halásztelken (0,5 Mm³) található. A felszín nagy részét holocén képződmények fedik. A Duna igen hatékony hordalék-áttelepítő tevékenysége következtében gyakran az ó- és újholocén képződmények egymás szomszédságában, azonos szinteken akkumulálódtak. A kistáj K-i részén ill. a Csepel-szigeten kisebb, futóhomokkal fedett pleisztocén magaslatok is találhatóak. A potenciális max. szeizmicitás 7° MS.

Dunavarsány az alföldi Dunavölgy északi részén fekszik, a Duna kiterjedt magas teraszán. A folyó közelében réti láptalaj, a magasabb részeken ártéri csernozjom, öntéshomok, öntésanyag alkotja a talajt. Az Ős-Duna ÉNy-DK-i irányú medrei tagolják a felszínt. A morotvák talaja lápi és réti anyag. A folyóterasz kavics-hordalék-kúp, amelyet viszonylag vékony lepelhomok takar. A térszínmagassága 100-115 méter között változik, legmagasabb pontja a Varsány-hegy, 115 méterre fekszik a tengerszint felett.

Dunavarsánynál a talaj jellemzően homokos, szikes, fában szegény. A Duna közelében a kőris, kocsányos tölgy, a magasabb részeken a nyár és az akác a jellemző fafajta. Természeti értékei közé tartozik a Varsány-hegy, melynek homoktalaját árvalányhaj borítja, úgyszintén a Varsányi-turján, értékes lápi vegetációjával, valamint a Kis-Dunán található mintegy 10 hektárnyi úszóláp.

A területen a meghatározó talajszennyezés alapvetően a szennyvízszikkasztásból, valamint a műszaki védelem nélküli és az illegális hulladéklerakókon történő tárolásból származik.

3.3.3.3 Levegő

A levegőtisztaság védelem tekintetében a településen általában véve a jogforrásokban meghatározott immisziós határértékek biztosítottak. Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat legközelebbi automata állomásai Százhalombattán és Budapesten találhatóak. Manuális mérőhálózatnak is csak Budapesten van a legközelebbi eleme.

Légterhelés szempontjából az alábbi iparágak vannak jelen szennyező üzemekkel: IBIDEN Hungary Kft. és FÉMALK Zrt. autó alkatrészgyártás. Az ipari létesítményeken kívül levegőminőségi szempontból az alábbi kihívások vannak még jelen:

- Kívánatos a városi zöldterületek növelése, mert pont a legjobban terhelt részeken ezek hiányosak, vagy egyáltalán nincsenek.
- A parlagfű terjedésének megfékezésére fokozottan ügyelni kell a közterületeken, ill. magánterületeken, valamint nagymértékben a külterületeken, mert jelentős mértékben hozzájárulhat az allergiás megbetegedések számának növekedéséhez.
- A közlekedésből eredő légszennyezés növekedésének megállítása, szinten tartása, illetve esetleges csökkentése lehet az elérendő cél.
- A Ráckevei (Soroksári)-Duna-ág, valamint a bányatavak térsége levegőtisztaság-védelmi szempontból kiemelten védett terület. A területen csak olyan létesítmények alakíthatók ki, illetve olyan tevékenységek folytathatók, melyek légszennyező anyag kibocsátása az előírt határértékeket nem haladja meg.

3.3.3.4 Zaj, rezgés

Konkrét mérések a településen nem történtek, e tekintetben a környezeti terhelés elviselhető. A nagyobb forgalmú útvonalak melletti lakóházak és intézmények homlokzatai előtti zajterhelés nem lépi túl az OECD 1991. évi jelentésében a közlekedési zajmisszió 65 dB mértékű határértéket, illetve a 4/1984. (I.23.) EüMsz. rendelet határértékeit.

A vasútvonal mentén 50-50 méter a védőtávolság, melyen belül új lakó funkció, oktatási létesítmény csak a hatóságok engedélyével helyezhető el.

A közlekedés és gépjárműforgalom a légszennyezéshez hasonlóan a település legjelentősebb zajforrásra is, ami különösen igaz a nagy forgalmú utakra. Ez a terhelés esetenként a belterületi utcákban a legjelentősebb.

Az ipari és szolgáltatási rendezvényi zajterhelések esetenként jelentkeztek, azonban ezek hatásai a zajforrásokban meghatározott határértékek alatt maradnak.

3.3.3.5 Víz

Dunavarsány közigazgatási területe szennyezésre érzékeny, kiemelt vízminőségi terület, ezért felszíni vízelvezető rendszereket ezek figyelembevételével kell tervezni, illetve a felszíni vizeket – megfelelő tisztítás után – lehetőség szerint helyben kell szikkasztani.

A kistáj a Duna melléke a Soroksági- (Ráckevei-) ág kiágazásától Rácalmásig terjedő 57 km-es szakaszon. Itt éri el a Dunát jobbról a Hosszúréti-patak (21 km, 75 km²), a Benta-patak (54 km, 458 km²), a Szent László víz (68 km, 338 km²), és a Váli-víz (56 km, 319 km²) torkolati szakasza; balról első helyen magát a Soroksári-Dunaágot kell említeni (56 km, 1411 km²), ami felveszi a Gyáli-főcsatornát (32 km, 380 km²), a Duna Tisza-csatornát (39 km, 477 km²) és az Északi-övcatornát (36 km, 235 km²). A kistáj K-i peremén a Duna völgyi-főcsatorna gyűjti össze az időszakos vizeket. Teljes hossza és vízgyűjtője 132 km és 3039 km², de ebből a tájhoz 34 km-es felső szakasza tartozik 934 km²-rel. Jelentősebb mellécsatornák: XXIV. (11 km, 60 km²), XXX. (25 km, 377 km²), XXXI. (28 km, 269 km²). A kistajat az erős vízhiány jellemzi. Lf=1 l/s.km²; Lf=5%; Vh=150 mm/év.

A vízháztartási viszonyokból következőleg csak a Duna vízhozama tekinthető állandó jellegűnek.

Ahogy a Soroksági-ág, a többi csatorna vízjárása is mesterségesen befolyásolt. A Duna főmedrében állandó, a Soroksári-ágban a Kvassay- és a Tass-i zsilipek áteresztőképességétől függően meghatározott a hajóforgalom. A vízminőség mindkét mederben II. osztályú, mert a főváros és agglomerációjának szennyvizei jórészt tisztítatlanul folynak beléjük. Ugyanígy a mellékvízfolyásoknak a települések alatti szakaszai fokozottan szennyezettek, ami vizük felhasználását némely tekintetben korlátozza. A Duna itteni szakaszának - tekintettel vízhozamára és esésére - jelentős energiakészlete van, amit Adonynál 10.000 kW-ra becsülnek, 95%-os gyakorisággal, ugyanaz 50%-os gyakoriság mellett 24.000 kW. Ennek kihasználására terveznek Adonynál egy vízerőművet 120 MW teljesítménnyel. A Soroksári-ág és a Duna közötti vízszintkülönbségből is lehetne kisteljesítményű erőművet üzemeltetni a Kvassay-zsilipnél és Tassnál.

A kistájnak 36 különböző tava van, melyek részben természetes eredetűek, részben a szabályozáskor levágott holtágak, részben pedig halastavak, tározók és bányagödörök. A 27 természetes tó legnagyobbika a dömsödi (17 ha), együttes területük 72 ha. A 12 mesterséges tó együtt 553 ha felszínű. Köztük a délegyházi bányató (44 ha) és a dömsödi halastó (74 ha) is

jelentős, de mindkettőnél nagyobbak a Líviai-halastavak (205 ha). A 3 tározó együtt 357 ha területű, köztük az apaji (253 ha) a legterjedelmesebb. A 3 dunai holtág felszíne 36 ha; közülük a dömsödi 16 ha-os.

Árvízvédelem szempontjából az egész kistáj mentesített ártérnek tekinthető. A Duna és a Soroksári-Duna két oldalát - mint fő befogadókat - végig védgátak kísérik. A belvizeket két szivattyútelep emeli át. Együttes kapacitásuk 10,8 m³/s. A belvizeket levezető csatornahálózat hossza meghaladja a 800 km-t.

A talajvíz átlagos mélysége 2-4 m között van, de a Csepel-sziget É-i felén mélyebben, Dömsöd-Kunszentmiklóstól K-re pedig magasabban találjuk. Mennyisége a Csepel-szigeten és a Duna jobb parti öblözetekben 5-7 l/s.km², máshol 3-5 l/s.km² között van. Kémiaiailag főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű, de jelentős területen a nátriumot is megtaláljuk. Keménysége általában 15-25 nk°, de főleg Nagytétény-Érd közelében 45 nk° fölé is megy. A szulfáttartalom a terület É-i felén 60 mg/l felett, D-en ez alatt van. A táj Duna menti része Budapest vízbázisához tartozik, ezért vízminőségének védelme fokozott figyelmet kíván.

A rétegvizek nem különülnek el élesen a talajvizektől. Mennyiségük 1-1,5 l/s.km² között van. Az artézi kutak száma - éppen a sokszor nem megfelelő talajvíz miatt nagy. Átlagos mélységük 100 m alatt, átlagos vízhozamuk 200 l/p felett van. A vastartalom a kutak többségében meghaladja az 5 mg/l-t, a keménység pedig a 18 nk°-ot. 6 melegvízű fúrása közül a csepeliek 40°-nál melegebbek.

A felszíni vízkészlet elméleti kihasználtsága 1986-ban 40%-os (a Dunától eltekintve), a felszín alattiaké 20%-os volt. Az artézi kutak terhelése pedig 40% körüli.

A bányatavak állapotörögztítése után ki kell alakítani a vízminőség-védelmi monitorozás rendszerét.

A helyi építési szabályzat szerint a vízfolyások, állóvizek 100 méteres környezetében levő mezőgazdasági rendeltetésű területeken a vizekre vagy az élővilágra veszélyes kemikáliák nem alkalmazhatóak. A vízfolyásokhoz, tavakhoz 500 méternél közelebb állattartó telep, komposztáló telep, trágyatároló nem létesíthető.

3.3.3.6 Élővilág

A „Dunavarsányi vizes élőhely” helyi jelentőségű védett természeti terület.

Dunavarsány Pest megyében a Duna mente és a Duna egykori magas ártere határán található település. A környékre jellemző természetközeli élőhely típusok a nyílt homoki sztyepprétek, homoki nyárasok, sztyepprétek, mocsárrétek, ártéri és lápi növényzet. A település környékén egykori homokbuckás maradványai is fellelhetők, melyek a pannon biogeográfiai régió legtipikusabb élőhelyei közé tartoznak [házánk ezen társulás típusai szerepelnek a különleges természetvédelmi jelentőségű területek európai hálózatában (EMERALD)]. A Duna-Tisza közti homokhátságra jellemző időszakosan kiszáradó lápréttársulás található a „Dunavarsányi vizes élőhely” nagyobb részén, míg a széleit és a D-Dk-i perem területét nádas és magassásos alkotja. Csapadékosabb évek kivételével július hónapra a terület nagy részén megszűnik a felszíni vízborítottság.

A környéken előforduló ritka növények: Mocsári kosbor – *Orchis laxiflora* LAM subsp. palustris vagy Hússzínű ujjaskosbor – *Dactylorhiza incarnata* (L.) SOÓ – Kornis tárnics – *Gentiana pneumonanthe* L. – Kisfészkü aszat – *Cirsium brachycephalum*

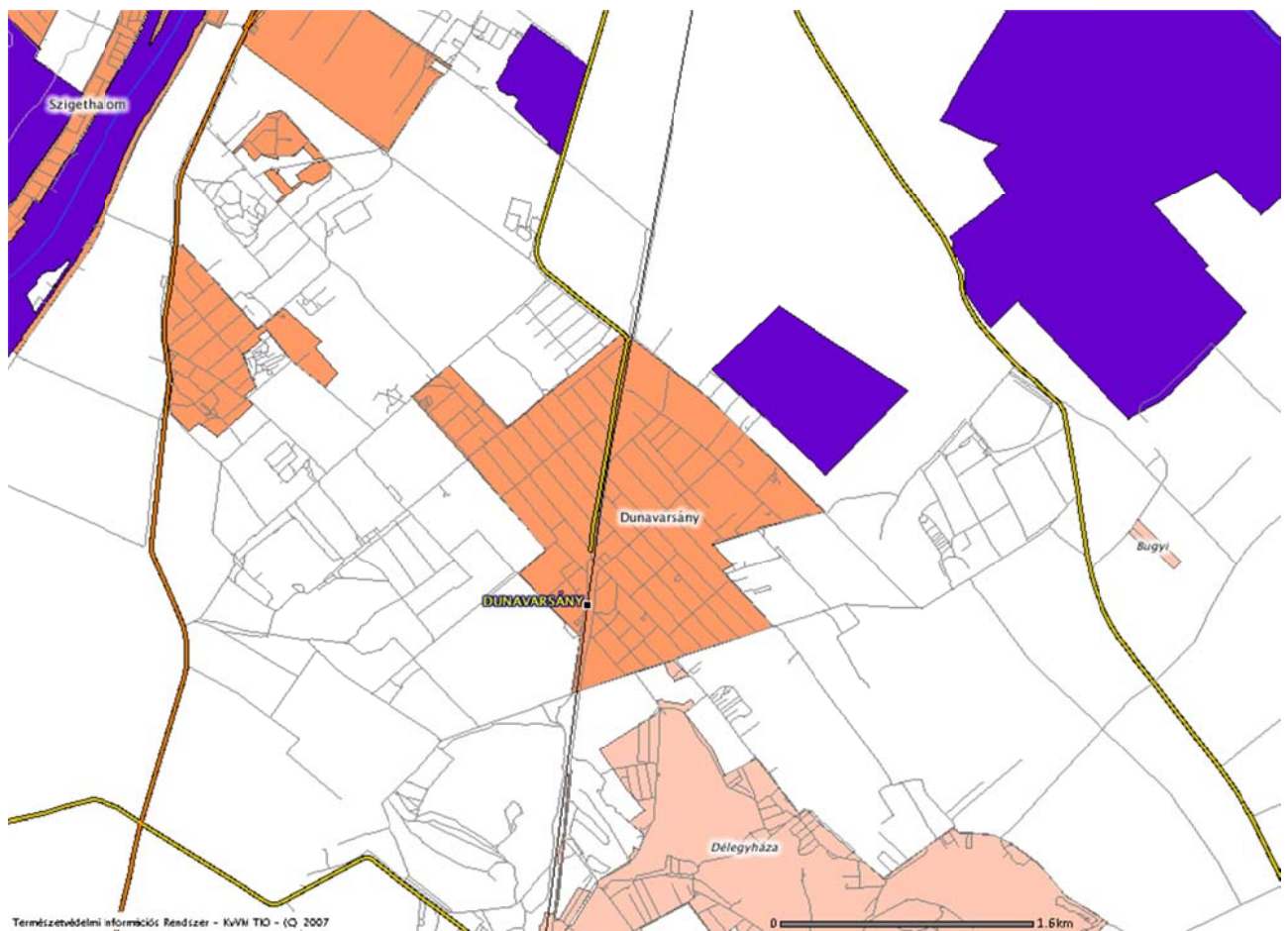
Az **állatvilágot** a földrajzi fekvés, a vízrajz, az éghajlat és a növényvilág határozza meg.

Érdekes és védett madarak: a Barna rétihéja - *Circus aeruginosus*, Törpe gém - *Ixobrychus minutus* – ami hazánkban fokozottan védett faj, Szürke gém - *Ardea cinerea* vagy a Nagy kócsag - *Egretta alba* - amelynek Európa területén belül Magyarországon a leggyakoribb. vagy a Bóbita - *Vanellus vanellus* – ami szerepel a Természetvédelmi Világszövetség Vörös Listáján.

3.3.3.7 Táj- és természetvédelem

Dunavarsány közelében húzódó ökológiai folyosót (lila jelölés) az alábbi térkép mutatja be.

3.3.3.7-1. ábra: Ökológiai folyosók elhelyezkedése

1. számú térkép: Országos jelentőségű védett területek (forrás Természetvédelmi Információs Rendszer)

Dunavarsányban helyi jelentőségű védett természeti terület:

- Domariba - sziget,
- A Honvédelmi Minisztérium kezelésében lévő, 017/2 hrsz-ú, 40 ha kiterjedésű, természetes állapotú, összefüggő gyepvegetáció,
- A volt Erőpusztai Tangazdaságtól délkeletre fekvő két értékes vizes élőhely, az ingatlan nyilvántartásban 034/25 hrsz-ú, illetve a 034/7 hrsz-ú terület.

Helyi jelentőségű védett természeti emlék:

- 4 db fekete fenyő (Pinus nigra) (Dunavarsány, hrsz.: 096/2)

Országos jelentőségű védett terület:

- a Ráckevei-(Soroksári)-Duna úszólápjai, a törvény erejénél fogva védelem alatt álló ex-lege lápok.

Cél: a természetvédelmi területek, értékek megóvása, fenntartása.

A Képviselő Testület természetvédelemmel kapcsolatos rendelete a következő előírásokat tartalmazza:

Horgászat

A védett területen a természetvédelmi hatóság engedélyével lehet horgászni. A holtágba nem honos fajokat nem lehet betelepíteni. Az engedélyezett horgászállások kialakításakor, rendben tartásakor a természetvédelem érdekeit figyelembe kell venni.

Vízgazdálkodás

Természetvédelmi terület vízügyi kezelését a Közép-Duna Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség végzi.

A természetvédelmi területre szennyvizet bevezetni tilos. A már meglévő létesítmények, és az esetleges újak szennyvízelhelyezése csak zárt gyűjtőben történhet.

A nád és egyéb vízi növényzet kezelése (aratása) március 1. és október 31. között nem történhet. Nád és vízi növényzet nem égethet.

A természetvédelmi területen kavicsbányászat nem folytatható.

Az engedélyezett vízügyi munkálatok úgy végezhetők, hogy azok az élővilágot ne veszélyeztessék.

Közlekedés, egyéb hasznosítás

A Duna-ágban a vízi közlekedés a hatályos elírások szerint történik. A holtágban csak kézi hajtású csónakkal lehet közlekedni a kijelölt helyen. A földutakon a tulajdonos (kezelő) elírásai szerint lehet közlekedni.

A természetvédelmi érdekek megóvása érdekében a közlekedés, tartózkodás megtiltható, vagy korlátozható. Sátrazni a kijelölt helyen lehetséges.

Tűzgyújtás a természetvédelmi területen

Az ingatlan nyilvántartásban kivett majorként szereplő, 096/3 helyrajzi számú területen álló 4 db fekete fenyő a Képviselő-testület védetté nyilvánítja, kultúrtörténeti jelensége miatt.

A 8/1982. (III.15.) MT számú rendelet 12.§ b. pontja alapján a Pest Megyei Tanács VB 1990-ben természeti értéként védetté nyilvánította a dunavarsányi úszólápot, melynek természetvédelmi törzskönyvi száma 12/95/TT/90. ezen rendeletében is, mint helyi természetvédelmi terület szerepel.

A volt Erőpusztai Tangazdaságtól délkeletre fekvő két értékes vizes élőhelyet – az ingatlan nyilvántartásban 034/25 hrsz., tulajdonosa Dunavarsány Város önkormányzata, illetve a 034/7 hrsz. tulajdonosa a Magyar Állam, vagyionkezelője a Nemzeti Földalap Szervezet – Képviselő-testület védetté nyilvánítja.

A Honvédelmi Minisztérium Kezelésében lévő, 017/2 hrsz-ú, 40 ha kiterjedés, természetes állapotú, összefügg gyepvegetációt a Képviselő-testület helyi jelentőség védett természeti területté nyilvánítja.

A 2. számú mellékletben felsorolt egyéb természeti terület és természeti emlék védelmére az alábbi védőövezetek kerültek meghatározásra:

- a) természeti terület esetén annak határától számított 500 méter a védőövezet határa,
- b) természeti emlék esetén annak elhelyezkedése szerinti ingatlan határától számított 500 méter a védőövezet határa.

A védőövezet rendeltetését a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 30. § (3) bekezdése határozza meg.

A helyi védett természeti területen és annak védőövezetét érintően, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 39. § (1) bekezdésének a) – h) pontjaiban felsorolt tevékenységek engedélyezési eljárásai során, a rendelkezésre álló dokumentációk alapján, a természetvédelmi hatóságnak vizsgálnia kell

- azok hatását a védett természeti területre, annak állapotára, vagy rendeltetésére,
- a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti vizekre gyakorolt hatást,
- a természeti értéket jelentősen befolyásoló, veszélyeztető, károsító tevékenységek bemutatása megtörtént-e,
- a tervezett tevékenységek megvalósítása és a gazdálkodás nyomán a várható változásokat, továbbá a természeti értékek megóvására, elkerülhetetlen károsodásuk csökkentésére vonatkozó intézkedéseket is.

A helyi jelentőségű védett természeti terület esetén eljáró természetvédelmi hatóság nem adhatja meg a tevékenységhez való hozzájárulását, ha a véleményezendő dokumentációban nincs kimutatva a tevékenység hatása a helyi védett természeti területre.

A helyi védett természeti területen és annak védőövezetét érintően csak olyan tevékenység végezhető, ami összhangban van a településrendezési eszközökkel, a helyi építési szabályzattal és annak mellékletét képező szabályozási tervvel.

3.3.4 ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Dunavarsány városi rangú település, településszerkezeti szempontból azonban alapvetően falusias beépítettségű karakterrel rendelkezik. 2004-ben kapott városi rangot.

3.3.4.1 Kulturális örökségek

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartott műemlék adatbázisában országos védettségű objektumot, valamint helyi védettségű objektumot nem tartanak nyilván a településen.

A 16/2013. (IX. 11.) Önkormányzati rendelet alapján helyi védelemre javasolt objektumok:

1. Kisvarsányi Római Katolikus Templom
2. Kisvarsányi Református Templom
3. Nagyvarsányi Római Katolikus Templom
4. Vasútállomás
5. Árpád Fejedelem Elemei Iskola
6. Volt Vasúti Őrház
7. Petőfi Művelődési Ház
8. XXIII. János pápa szobra
9. Trianon emlékpark
10. Boldog Gizella és Szent Imre szoborcsoport
11. Szent István király emlékmű
12. I. és II. világháborús hősök emlékműve
13. Turul-emlékmű
14. Kopjafa
15. Út menti kereszt
16. Remény szobor
17. Petőfi szobor
18. Ady emlékhely
19. MÁV 17/a sz. őrház

3.3.4.2 Városi zöldfelületek

A település növényzettel fedett területei, a közparkok, a köz- és magánkertek, az út- és térfásítások, a zártkertek, az erdők és a mezőgazdaságilag művelt területek együttesen

alkotják a település zöldfelületét. A zöldfelületek a növényzet tömegétől, állományszerkezetétől függően befolyásolják, módosítják a belterületen a mikroklimatikus viszonyokat, a levegőállapotát, minőségét, s együttesen kondicionáló hatásúak.

Mindezekon a kedvezőkörnyezeti-, egészségi és esztétikai hatásokon túl a színvonalas idegenforgalomnak szintén alapvető feltétele a vonzó belterületi környezet kialakítása és gondozása. Ezért a településkép formálásában meghatározó közterületek rendezettségét ill. „díszítettségét” biztosítani kell. A növények városképi szerepe is fontos, és a zöldterületek rekreációs hatása is páratlan érték a városlakó ember számára.

A közhasznú zöldterületek nagysága a településen összesen 850 m² volt 2013-ban, ami település méretéhez képest alacsony érték. A játszóterek mérete is kicsi mindössze 400 m², melynek növelése a 18 évesnél fiatalabb korosztály növekvő száma miatt sürgető feladat. Bár az utóbbi években emelkedő tendencia mutatkozik a zöld területek nagyságára és a játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területére vonatkozóan, az Önkormányzatnak tovább kell folytatnia az idegenforgalom növekedését is elősegítő fejlesztési programokat e téren.

3.3.5 KÖRNYEZETBIZTONSÁG

A 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet értelmében Dunavarsány város a Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz tartozik, melynek székhelye Budapest, illetékességi területe Pest megye közigazgatási területe.

Magyarországon a földrengés tevékenység mérsékelt, évente átlagosan 5-8 olyan földrengés fordul elő, amelyet a lakosság már érzékel. Az épületkárokat okozó földrengések 10-15 évente fordulnak elő. Pest megye területén. A rengéseket az országban négy állandó állomás figyeli - Budapesten, Gyulán, Piskés-tetőn és Sopronban -, emellett létezik a paksi atomerőmű körül egy tizenkét állomásból álló hálózat.

A XX. század legnagyobb hazai földrengése az 1956. január 12-i dunaharaszti volt, mely csupán 10 km-es távolságra helyezkedik el Dunavarsánytól. Az akkor és ott keletkezett kár mai áron valószínűleg eléri vagy meg is haladja a 100-150 milliárd forintot. A dunaharasztihoz hasonló rengésre évszázadonként kétszer-háromszor kerülhet sor.

Dunavarsány város veszélyeztetettsége többirányú:

- közlekedési veszélyeztetettség (közúti vagy vasúti vegyi katasztrófa) által,
- árvízi-belvíz által: Dunavarsányt árvízveszély szempontjából a Duna érinti. A közigazgatási terület nyugati határán húzódik az árvízvédelmi fővédvonal. A Dunán veszélyes vízjárásra hajlamos időszak a téli (január-március között), amikor a jeges árvizek kialakulásának valószínűsége nőhet meg, illetve a május-július közötti időszak, amikor a zöldár levonulására lehet számítani.
- rendkívüli időjárási viszonyok (szél-hóvihár, felhőszakadás) által,
- tüzek, robbanások által.

3.3.6 GAZDASÁGI HELYZETKÉP

Dunavarsány több mint 300 vállalkozással, 200 magánvállalkozással, illetve egy 90 hektáros ipari parkkal rendelkezik, amely a terület fekvése, könnyű megközelíthetősége miatt kiváló lehetőségeket nyújt a betelepülni kívánó vállalatok számára.

Dunavarsány Magyarország centrumában, a Kis-Duna bal partján, Budapest déli peremétől mintegy 12 km-re helyezkedik el. Közigazgatásilag a Közép-Magyarországi Régióhoz, azon belül Pest megyéhez, a Ráckevei kistérséghez, valamint a Budapesti agglomerációhoz tartozik.

A település Ny-i részén, az 51 főút mellett közvetlen, kialakításra került a település ipari parkja. Ide vannak irányítva az ipari-gazdasági tevékenységgel összefüggő beruházások. Jelenleg három nagyobb cég működik ezen a területen: IBIDEN Hungary Kft. (autóalkatrész gyártás), FÉMALK Zrt. (alumínium öntöde), illetve a VBV packets Kft. (csomagoló üzem), VINER-PACK Kft (csomagoló üzem). A településen még található egy méz üzem, ARANYNEKTÁR Kft.

Környezeti terhelés szempontjából jelentősebb ipari üzemek az IBIDEN Hungary Kft. és a FÉMALK Zrt. autó alkatrészgyártás.

3.3.6.1 Foglalkoztatási helyzet

Az elmúlt évtizedekben, a foglalkoztatásban országos szinten csökkent a munkahelyek száma, valamint a koncentrációja. Dunavarsányban azonban az elmúlt években növekedés mutatkozott a foglalkoztatottak számában.

Dunavarsány gazdaságilag aktív népességének nagy része nem helyben dolgozik, hanem ingázik. Budapest közelsége jó néhány embernek jelent munkalehetőséget. Az 5 főnél többet foglalkoztató vállalkozások közé Dunavarsányban összesen 9 munkáltató sorolható.

Örvendetes, hogy a településen mind a munkanélküliek száma mind a tartósan álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutat.

3.3.6.1-1. sz. táblázat: A nyilvántartott álláskeresők (a 180 napon túli nyilvántartottak számával együtt) számának éves változása

Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)
2001. év	95	56
2002. év	66	16
2003. év	80	31
2004. év	94	40
2005. év	93	23

Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)
2006. év	84	34
2007. év	86	25
2008. év	96	32
2009. év	95	29
2010. év	210	84
2011. év	222	91
2012. év	194	78
2013. év	193	76
2014. év	135	49

(forrás: KSH, adott évben január 1-én)

A munkanélküliségi ráta alacsonyabb a megyei átlagnál. A munkanélküliek mindössze 1,5%-a 180 napon túl nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népességből.

3.3.6.1 -2. sz. táblázat: Munkanélküliségi arányok

	Pest megye	Ráckevei kistérség	Szigetszentmiklósi járás	Dunavarsány város
álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességből	5 %	4,3 %	3,7 %	3,9 %
180 napon túl nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességből	2,3 %	1,7 %	1,4 %	1,5 %

(forrás: KSH, 2012 december 20-án)

A 2012 december 20-ai foglalkoztatottsági adatok Dunavarsány városában, a kistérségi, megyei és országos adatoknál is jobb képet mutatnak. A járási adatok kis mértékben kedvezőbbek a település adatainál.

Dunavarsányon 64,5 a vállalkozások száma ezer lakosra vetítve. A Ráckevei kistérség kedvezőbb számokkal rendelkezik (70,5). A Szigetszentmiklósi járásban a legmagasabb a vállalkozások száma ezer lakosra nézve: 74,3, valamint a pest megyei (72,6) adatok is kedvezőbbek a Dunavarsányi adatoknál. A működő vállalkozásokból a legalább 10 főt foglalkoztatók aránya 5,8 % Dunavarsányban, ami magasabb a kistérségi átlagnál. (Forrás: KSH Interaktív térképek)

3.3.6.2 Idegenforgalom

Dunavarsány természeti értékei következtében egyre növekvő mértékű idegenforgalommal rendelkezik. A festői Duna-parti üdülőhelyek és a mesterségesen kialakított bányatavak

kellemes pihenési, szórakozási lehetőséget biztosítanak a településre látogatóknak. Az egykori bányatavak közül kiemelkedik a település északi oldalán fekvő közkedvelt fürdőzőhely, a Rukkel-tó Waterpark. Duna-parton jelentős sportcentrum a Közép-magyarországi Általános Olimpiai Központ.

A nyár elején megrendezésre kerülő Dunavarsány Napok, a Szüreti bál, vagy a gyakran tizenöt-husz együttes részvétel megvalósuló népzenei találkozók minden évben megrendezésre kerülnek.

Az idegenforgalom még számos kiaknázatlan lehetőséget rejt, így indokolt a terület prioritása az Önkormányzat fejlesztési tervei között.

3.3.7 KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA

Közúti közlekedés

Elhelyezkedése révén Dunavarsány rendkívül jó közlekedési adottságokkal rendelkezik. A főváros gyorsan elérhető a településen áthaladó 51. számú főútnak köszönhetően. Az MO-s autópályát közelsége biztosítja az autópályákkal való összeköttetését, melynek révén a város gazdasági jelentősége egyre nagyobb teret ölt.

Vízi közlekedés

Az Európai Unió regionális politikájában kijelölt transz-európai közlekedési folyosók közül a dunai nemzetközi vízi út közelében helyezkedik el.

Vasúti közlekedés

A Budapest-Kelebia villamosított vasúti fővonalnak érintik a települést.

Tömegközlekedés

A városnak helyi tömegközlekedése nincs, a helyi közlekedést a gépkocsival történő közlekedés dominálja. A távolsági autóbuszjárat Budapest Népligetig, míg a vonat Budapest Kőbánya-Kispest végállomásig közlekedik.

3.3.8 KÖZSZOLGÁLTATÁS

Ivóvízellátás

Dunavarsány ivóvízzel való ellátottsága jelenleg kb. 95%-os, mely megfelel a térség átlagának. A nagyfokú ellátottság alapján elmondható, hogy majdnem a teljes lakosság részesül vezetékes ivóvíz ellátásban.

A város vízellátását a jelenleg meglévő 4 db mélyfúrású kútból kitermelt vízre alapozzák. A kutak gyakorlatilag igénybe veszik a térségre jellemző összes vízáadó réteget, 100-350 m között. A kutakból kitermelhető vízmennyiség 130-800 l/min között változik. A kútvizek

minősége gyakorlatilag megegyező összetételű: arzén, és vastartalmuk meghaladja, mangántartalmuk pedig megközelíti a 201/2001. (X. 25.) Kormányrendeletben előírt értékeket. A kutakból összesen kitermelhető 110 m³/h vízmennyiséggel mind a 2008. évi 790 m³/d átlag, mind a 1700 m³/d csúcsvíz igény biztonságosan, napi 7-15 órai üzemmel szolgáltatható, azonban a közel 40 éves kutak részletes vizsgálata, a szükséges kútjavítási munkák elvégzése – a vízszolgáltatás biztonsága érdekében – feltétlenül szükségesek.

Az ivóvíz ellátás közművei 100%-ban az önkormányzat tulajdonában vannak, az üzemeltetést a Dél-Pest Megyei Víziközmű Szolgáltató Zrt. biztosítja.

Szennyvízelvezető hálózat

A településen korábban a Dunavarsány és Térsége Víziközműveit Üzemeltető Koncessziós Zrt., jelenleg pedig a Dél-Pest Megyei Víziközmű Szolgáltató Zrt. üzemelteti a szennyvíztisztító telepet és a csatornahálózatot, melyre nem csak Dunavarsány, hanem a környező települések – Taksony, Majosháza, Szigetszentmárton, Délegyháza, Áporka – szennyvize is beszállításra kerül.

Dunavarsányban 2013-ban 204 700 m³ szennyvíz került a tisztítóba csatornán, valamint 1 930 m³ tengelyen. A városban található ipari parkból pedig összesen 211 047 m³ volt a beszállított mennyiség. Ez összesen 396 940 m³ szennyvizet jelent a tavalyi évben.

A településre beszállított mennyiség csatornán 573 398 m³, míg tengelyen 9 904 m³ volt, mely összesen 583 302 m³.

A településen – éppen a szennyvíztisztító miatt – kommunális szennyvíziszap is keletkezik. Éves mennyiségéről adat nem áll rendelkezésre, azonban idén először szállítottak el 1 882 m³ szennyvíziszapot komposztálásra a KÖRÉP-SZOLG Kft. dunaharaszti telephelyére.

A településen a közüzemi szennyvízhálózat hossza 43,9 km.

Néhány veszélyes hulladék elkülönített gyűjtése nem megoldott jelenleg, különös tekintettel a növényvédő szerekre, háztartási vegyi anyagokra és mindezek csomagolásaira. Ezen helyzet orvoslása is az elérendő célok között szerepel.

A fejlesztésnek az elsődleges célja, hogy a település szennyvizeinek korszerű tisztítását és a tisztított szennyvíz ártalommentes elhelyezését hosszútávon megoldja, és egy hatóságok által elfogadott, üzemeltetési engedéllyel rendelkező szennyvíztisztító telep létesüljön, illetve működjön. A jelenlegi működési paraméterek és terhelési viszonyok mellett a telep nem alkalmas a szennyvíz szerves anyag és összes nitrogén tartalmának csökkentésére, mivel nem adottak a hatékony nitrifikáció és denitrifikáció feltételei. Az öntözőterületeken a talajvíz ammóniumtartalma az utóbbi években megemelkedett és további emelkedés várható. A tisztított szennyvíz minőségének a javítása egy új korszerű tisztítási technológia megvalósításával érhető el.

A második fázis a megvalósítás a kivitelezés időszaka, melynek ütemezése függ a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás befejezésétől, illetve a Pályázati felhívás megjelenésétől.

Tervezett ütemezés a megvalósításra (kivitelezési fázisra) vonatkozóan:

Pályázat benyújtása, Támogatói döntés, Támogatási szerződés aláírása: 2015.05.hó

Beszerezések (Közbeszerző, Projektmenedzsment, Mérnök, PR, Kivitelező, Eszközbeszerzés, Vagyonértékelés) 2015.05.-2015.09.hó

Kiviteli tervek készítése: 2015.10.-2016.03. hó

Kivitelezés kezdése: 2016.03. hó

Kivitelezés befejezése: 2018.01 hó, mely magába foglalja a szennyvíztisztító telep 6 hónapos próbaüzemét.

Projekt fizikai befejezése: 2018.04.hó

Projekt zárása: 2018.05 hó

A település Önkormányzati rendeletében a következő előírások találhatóak:

A szennyvízcsatorna - hálózat bővítését párhuzamosan kell elvégezni a lakóterületek bővítésével. A már meglévő csatornahálózatra való csatlakozásokat ösztönözni kell.

Az üdülőterületek csatornázását a lakó területek csatornázása után a lehető leghamarabb el kell végezni, és a szennyvíztisztítóra kell csatlakoztatni. Új üdülő terület csak közművesített területen létesíthető.

Csapadékvíz-elvezetés

A vízfolyások, csapadékvíz-elvezető árkok rendszeres tisztításáról, karbantartásáról gondoskodni kell. A település közigazgatási területe szennyezésre érzékeny, kiemelt vízminőségi terület, ezért a beépítésre szánt területeken vízelvező csatornák kiépítése a terepesés figyelembevételével a beépítésre nem szánt területeken lévő befogadókhöz kapcsolódóan tervezhetők.

A zárt vezeték alkalmazását lehetőség szerint kerülni kell, a csapadékvizek helyben tartását kell szorgalmazni. A csapadékvizeket a vízfolyásba vezetés előtt hordalékfogóval és olajfogóval meg kell szűrni.

A magasabban fekvő – nem ipari – területeken megengedhető a csapadékvíz szikkasztás, de ennek lehetőségét talajmechanikai vizsgálattal és szikkasztási próbával kell ellenőrizni. A szikkasztási árkokat úgy kell méretezni, hogy az biztosítsa a csapadékvizek mederben való tartózkodását a szikkasztási idő alatt.

Az újonnan kiépített, illetve a rendezéssel megbontott árkok rézsűjét biológiai védelemmel, lehetőleg gyephézagos burkolattal kell ellátni.

A vízelvező árkok átérészeit felül kell vizsgálni, fenékszintjüket a tervezett árok szintjén kell elhelyezni, nyílásméretüket hidraulikai számítással kell meghatározni. A tisztíthatóság érdekében a 60 cm-nél kisebb átmérő alkalmazását kerülni kell.

A bányatavakba semmilyen csapadékvizet, szennyvizet beengedni nem lehet, befogadónak kijelölni nem lehet.

A szennyvízcsatorna hálózat és a hozzájuk tartozó szennyvízátemelők 100%-os önkormányzati tulajdonban vannak.

A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózat teljes hossza elválasztó rendszerű.

Elektromos-energia ellátás

A város elektromos-energia ellátása 120/20 kV-os transzformátor állomásból történik.

A lakások, lakóházak, valamint a közintézmények energiatakarékosságra és az

energiahatékonyság növelésére irányuló törekvéseit támogatni kell.

- Energetikai átvilágítások ösztönzése
- Utólagos hőszigetelések, energia megtakarítást eredményező beruházások támogatása, energia hatékony és energiafelhasználást csökkentő technológiák alkalmazásának ösztönzése és megvalósítása.
- Alternatív energiaforrások alkalmazásának ösztönzése.
- Megújuló energiaforrások és energiatakarékossági beruházások támogatása.

Gázellátás

A város földgázellátása megoldott. Távfűtés illetve a központi meleg víz szolgáltatás azonban nincs a településen

Hulladékgazdálkodás

Az Önkormányzat 2004. 06. 01-jével kötött szerződést a Dunaharaszti Regionális Városüzemeltetési Kft.-vel, melytől remélték, hogy a szolgáltatás minősége és színvonala kielégíti a város igényeit.

3.3.8-1. sz. táblázat: Hulladékmennyiségek

Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	2020	1620	-	-	2206	2504	2287	2600	2572	2509	2427	2564
A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	-	-	-	-	1936	2363	1448	2440	2301	2141	2044	2163

(Forrás: KSH Statinfo)

A zöldhulladék külön gyűjtésére is lehetőség nyílik a településen a szolgáltató jóvoltából. Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – díjmentesen szállítják el ezen hulladéktípust. Azonban egy másik, talán hatékonyabb mód is a lakosok rendelkezésére áll. A DHRV Kft. bevezette április végétől október végéig – 26 héten át – tartó zöldhulladék gyűjtést díjfizetés ellenében. A szelektív gyűjtéshez a zsákokat a szolgáltatónál lehet megvásárolni, melyet heti egy alkalommal visznek el a lakosoktól.

Szelektíven gyűjtött nem veszélyes hulladékok

A város területén működik a D és H Metál Kft., mely fém hulladék gyűjtésével foglalkozik. A telephelyre nem csak Dunavarsány lakosai, hanem a környező települések lakói is szállítanak számukra feleslegessé vált fémből készült eszközöket, tárgyakat. A tavalyi évben összesen 3 987 tonna hulladékot szerzett be a Kft.

A településen *lomtalanítást* évente egy alkalommal, előre meghirdetett időpontban szerveznek. A gyűjtött mennyiségről adatok nem állnak rendelkezésre, de ezt a hulladékot is a DHRV Kft. szállítja el.

Szelektíven gyűjtött, kiemelten kezelendő hulladékaromok

A kiemelten kezelendő hulladékok közül a településen az orvosi rendelőkben keletkező *egészségügyi hulladékot* a Septox Kft. szállítja el. A tavalyi évben összesen 110 kg hulladék került elszállításra, valamint a Hungaropharma Zrt. 265 kg-ot vitt el a gyógyszerértérből.

Az *állati hulladék* elszállításáról és kezeléséről a gyepmester gondoskodik, aki maga tárja fel a tetemeket vagy lakossági bejelentések alapján intézkedik. A tetemeket a telephelyére – Gyömrő, Kövesmajor C/6 – szállítja, ahonnan az ATEV solti telephelyére kerülnek kezelésre. A lomtalanítás keretében külön megszervezésre kerül az *elektronikai hulladék* elszállítás is. Ezen hulladéktípust külön kijelölt helyen adhatják le a lakosok a FE-GROUP INVEST Zrt.-nek.

Ezen kívül az év folyamán bármikor, telefonon előre egyeztetett időpontban az elektronikai *hulladékok* leadására lehetőség nyílik a DHRV Kft. dunaharaszti telephelyén. A Polgármesteri Hivatal leselejtezett elektronikai hulladékait az esztergomi székhelyű AWAK Bt. szállította el 2008 júniusában.

A használt elemek és akkumulátorok számára az önkormányzat az általános iskolában, az önkormányzat épületében és a művelődési házban 2006. szeptemberében összesen 4 darab 80 literes gyűjtőedényzetet helyeztetett ki. Elszállítás azóta nem történt, tehát keletkezett mennyiségről adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Csomagolási hulladékok

2006. 06. 01-jén bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés, melynek keretében több mint 10 szelektív gyűjtőpont került kialakításra. Külön gyűjthető a papír-karton, műanyag hulladék, PET palack, fém, illetve az üveg hulladék.

A külön gyűjtött hulladékot szintén a DHRV Kft. szállítja el, melynek éves mennyisége mintegy 50 tonna, melyből 12 t papír, 12 t műanyag és 27 t üveg hulladék. (A fémhulladék mennyiségéről nem áll rendelkezésünkre számszerű adat, mert a szelektív gyűjtőkbe helyezett, jobbára alumínium nagy része, könnyű eladhatósága miatt, eltulajdonításra kerül.) Ezen intézkedés által a lerakásra kerülő csomagolási hulladék összessége jelentősen csökkent, a DHRV Kft. elmondása szerint, mintegy 5 %-ra mérséklődött a kommunális hulladék között megtalálható mennyiség.

Dunavarsány területén sem működő, sem bezárt legális szilárdhulladék-lerakó nem található. Az illegális lerakások száma azonban időről-időre változik. Főleg erdőkben, útszéleken, a katonai tó mellett, illetve a város erdőspusztai részén találkozhatunk velük.

A hulladék összetétele az illegális lerakókon megszokott összetételhez hasonló. Megtalálható az építési törmelék, gumi, bútorok, elhasznált elektronikai berendezések.

Az illegális hulladéklerakók felszámolása évente kb. négyszer történik meg – kétszer ősszel és kétszer tavasszal –, illetve szükség szerint. Az összegyűjtött hulladékot a DHRV Kft. szállítja el, alkalmanként kb. 200 m³-t.

Ezen lerakók feltárását és ellenőrzését Dunavarsányban a polgárőrség, a mezőőr, valamint a közterület felügyelet végzi.

4 A FENNTARTHATÓSÁG HELYI PROGRAMJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA

4.1 FÓRUMOK, PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK

Az önkormányzat feladata a párbeszéd kezdeményezése és lefolytatása a lakossággal, a helyi szervezetekkel és a magánvállalkozókkal. Együttműködési fórumokat kell kialakítani és működtetni. A részvétel intézményeinek fejlesztése érdekében meg kell teremteni a fenntarthatósággal kapcsolatos programokban érintett szektorok folyamatos dialógusát biztosító együttműködést. Meg kell teremteni az aktív társadalmi részvétel társadalmi elismerésének feltételeit, hogy nyilvánvalóan érdemes legyen ezt a viselkedésmintát választani a közösségi léttől, társadalmi részvételtől való elzárkózással szemben. Az egyén és a közösség közti harmónia kialakítása érdekében a „jó kormányzás” elveinek megfelelően meg kell alkotni a társadalmi együttműködés egységes szabályozását és annak intézményi feltételeit. Meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy a lakosság jogai, lehetőségei és kötelességei ismeretében döntsön saját sorsáról.³

A tárgyalások és a közmegegyezés során a helyi hatóságok megismerhetik az állampolgárok, a helyi, a civil, a közösségi, az üzleti szervezetek egyéni, sajátos kezdeményezéseit és megszerezhetik a legjobb stratégiák kialakításához szükséges információkat. A tárgyalások nyomán növekedhet a háztartások tudatossága a fenntartható fejlődés különböző területein.⁷

4.2 KÖZÖSSÉGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS

A problémaelemzést segítő ún. SWOT elemzés egy a stratégiai kérdésekkel kapcsolatos döntéseket segítő elemzési módszer. A SWOT analízis klasszikus értelmezésében az Erősségek-Gyengeségek tényező-páros a belső tényezőket, míg a Lehetőségek-Veszélyek páros a külső tényezőket elemzi. A belső tényezők esetén az ide tartozó jellemzőkre, azok alakulására a település saját intézkedéseivel hatással lehet, így a későbbiekben befolyásolni tudja az elemzés idején rögzített állapotot. A külső tényezőkre a település önmagában viszonylag kis befolyással rendelkezik.

A SWOT elemzés eredményét a 4.2 sz. táblázat foglalja össze.

4.2-1. sz. táblázat: A SWOT elemzés eredménye

<p style="text-align: center;">ERŐSSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • szép táj, környezet • természetvédelmi szempontból jelentősnövény- és állatvilág • jó közúti kapcsolatok • bányatavak idegenforgalmi vonzerőt jelentenek • Duna közelsége • jó mezőgazdasági adottságok • ipari park 	<p style="text-align: center;">GYENGESÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • természeti adottságok kihasználatlansága • lakossági környezettudatosság alacsony • az interaktivitást nélkülöző települési honlap • felújításra váró zöldfelületek, városközponti funkciót betöltő illetve általában a közösségi hiánya • megújuló energiák kihasználatlansága • kevés idegenforgalmi szálláshely • jelentős ingázás, különösen a fiatal aktív korosztály körében
<p style="text-align: center;">LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • a környezetvédelmi, és komplex turisztikai célokat támogató hazai és EU politika • a kistérség együttműködésének javítása helyi és interregionális szinteken is • az ipari szektor további erősödése a jó közúti kapcsolatokra és az ipari park nyújtotta lehetőségekre építve • vidéki turizmus (lovas turizmus, vízi,- természeti turizmus, zöldturizmus) • természeti értékek • elővárosi, kertvárosi jelleg erősítése 	<p style="text-align: center;">VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • regionális pozíció gyengülése • külföldi nagyvállalatok előretörése a belföldi érdekekkel szemben • állandóan változó magyar szabályozórendszer miatt a stratégiai szintű hosszú távú tervezési folyamatok visszaszorulnak • alacsony részesedés az EU forrásaiból az együttműködés és koordináció hiányában, továbbá a stratégiai tervezés elmaradása miatt • kistérségen belüli szükségtelen verseny

4.3 A FENNTARTHATÓSÁGI PROGRAM TELEPÜLÉSI PRIORITÁSAINAK KIJELELÉSE, CÉLOK KITÜZÉSE

A fenntarthatóság helyi programjának legfontosabb eleme a település lakosai és vezetői által fontosnak talált fejlesztési területek és prioritások, valamint az ezekhez csatolt konkrét célok meghatározása. A fejlesztési célok fontos tulajdonsága a mérhetőség, hozzájuk mutatók, ún. eredményindikátorok rendelhetők.

Településfejlesztési célok

Dunavarsány város településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon ne csökkenjen. A fő törekvés, hogy csak olyan fejlesztések történjenek, melyek a megvalósuló eszközöket, programokat a hosszú távú működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudják.

Az Önkormányzat településfejlesztési céljai a település általános fejlesztését segítik elő, és mindenekelőtt a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához kapcsolódnak. A város képviselőtestülete által korábban elfogadott dokumentumok az alábbi konkrét településfejlesztési célkitűzéseket fogalmazták meg:

- városközpont fejlesztés különböző ütemeinek megvalósítása
- utak és közterületek felújítása, minőségük, használati értékük javítása
- járda építés és felújítás
- városi zöldfelületek minőségi javulást eredményező fejlesztése
- lakóközvetek infrastruktúrájának fejlesztése az utak felújítását is ide értve
- kerékpárutak építése
- ipari és gazdasági funkcióra kijelölt területek fejlesztése
- leromlott állapotú intézmények felújítása

Ezek a célok megjelennek a fenntarthatósági program prioritásai között is.

A nyilvánossága biztosítása

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy a település fenntarthatósági programjának megvalósítása a lakosság számára ismert módon, a széles nyilvánosság biztosítása mellett történjen, hiszen ez a biztosítéka annak, hogy az elméleti fejlesztési tervekből azok valósuljanak meg, melyek tényleg a település jövőjét, hosszú távú fejlődését, fejlesztését szolgálják. Fontos a nyilvánosság azért is, hogy a fejlesztések eredményei minél szélesebb réteghez jussanak el.

Települési arculat és marketing

Már az Integrált Városfejlesztési Stratégiában is kiemelt helyen szerepelt az egységes városi arculat kialakítása és ennek széles körben történő kommunikálása.

A hatékony és következetes városmarketing-tevékenység, a pozitív arculat- és identitás erősítés csak kedvező hatással lehet a város gazdasági életére és így a társadalmi fejlődésére is. A fejleszteni kívánt ágazathoz és célcsoporthoz kell alakítani a

marketingstratégiát, valamint meg kell találni, szükség esetén teremteni a kommunikáció megfelelő felületeit.

A városi marketingstratégia a település versenyképességének, más városokkal szembeni előnyeinek, vonzerejének feltárásában, a településről alkotott kép javításában hivatott közreműködni.

A marketingstratégia célcsoportjai:

- Helyi lakosság és a vonzáskörzethez tartozó települések lakossága;
- A városban befektetni szándékozó vállalatok, gazdasági társaságok;
- A városban működő gazdasági társaságok, vállalkozások;
- Városba látogató turisták.

Mindezeket szem előtt tartva, Dunavarsány város fenntartható fejlődésének helyi programja a 2015-2020. évekre társadalmi (5), környezeti (8), gazdasági (9) és intézményi (3) részekre bontva összesen 25 prioritási területet határoz meg, amiket az alábbi fejezetek írnak le részletesen. A meghatározott prioritások és célok nem pusztán a fenntarthatóságot segítik elő, hanem a település lakossága számára élhetőbb körülményeket biztosítanak.

4.3.1 Társadalmi fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése

Népesedési folyamatok

Cél: a település lakónépességének növelése

Feladat:

- Kedvezményes áru lakótelkek kialakítása
- A település népességmegtartó erejének megtartása, növelése az egészséges és tiszta épített környezet biztosításával
- Kedvező életfeltételek biztosítása a mozgáskorlátozottak számára (ld. épületek akadálymentesítése)
- Önkormányzati letelepedési és lakásvásárlási támogatások kidolgozása, fenntartása
- Lakásépítés
- Infrastrukturális fejlesztések
- A közbiztonság fokozása
- Dunavarsány kertvárosi karakterének népszerűsítése a fővárosban

Egészségügyi, szociális ellátás

Az Önkormányzat elengedhetetlennek tartja a szociális alapellátások biztosítását, olyan szociális háló megteremtését, mely biztonságot nyújt a település lakosságának. A szociális ellátások javítása érdekében az önkormányzat képviselőtestülete évente legalább egy alkalommal – illetve központi jogszabályváltozások miatt szükség szerint – felülvizsgálja a helyi szociális ellátások rendszerét meghatározó rendeletét.

A város vezetése törekszik arra, hogy a vonatkozó rendeletben meghatározott szociális ellátásokat és szolgáltatásokat kellő minőségben biztosítsa és ezekre a szükséges forrásokat előteremtse. Amennyiben új igények merülnek fel, pl. szenvedélybetegek gondozása, akkor ezekre új forrásokat keres.

Cél: A lakosság általános egészségi állapotának javítása, szociális alapellátások biztosítása

Feladat:

- Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása helyi szinten
- Tudatformálás - az egészséges életmód kialakítása, terjesztése
- Kedvező életlehetőségek biztosítása a hátrányos és a halmozottan hátrányos lakosság számára
- Egészségügyi és szociális ellátások fejlesztése
- Támogatási rendszer bővítése

Ifjúsági és Oktatás feladatok

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat. A kapcsolódó szolgáltatások körében ellátandó feladatok:

- Évente felül kell vizsgálni a helyi gyermekvédelmi, gyámügyi rendeletet.
- A rendelet módosításnál figyelembe kell venni a gyermekvédelmi rendszer által tett jelzéseket, észrevételeket.

Az Önkormányzat a gyermekvédelmi szolgáltatásokat, ellátásokat a Gyermekjóléti és Családgondozó Szolgálat keretén belül, külön családgondozóval biztosítja.

Az oktatással kapcsolatban törekedni kell a meglévő oktatási intézmények színvonalának szinten tartására, lehetőség szerint növelésére. Meg kell vizsgálni az iskolákban a szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulók részére a patrónusi, mentori rendszer kialakításának lehetőségét tanár-diák, diák-diák viszonylatban egyaránt.

Cél: A tanköteles fiatalok tanulási esélyeinek növelése, továbbtanulás szorgalmazása, támogatása

Feladat:

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok segítése
- Rendszeres tájékoztatás a hazai ösztöndíj lehetőségekről
- Tanórán túli foglalkozások szorgalmazása, lehetőségeinek megteremtése

Kultúra, sport és társadalmi szervezetek

Az önkormányzat elvégzi helyi közművelődési rendelet felül vizsgálatát és rendszeres frissítését, amely a legfontosabb eszköz a szolgáltatások meghatározásához és biztosításához. A rendeleten belül illetve megvalósításakor hangsúlyozni kell, hogy az önkormányzat egyik fontos feladata Dunavarsány hagyományainak ápolása, a helytörténeti, honismereti mozgalom fejlesztése, népművészeti, hagyományőrző közösségek életre hívása, és hosszú távú működtetésük biztosítása. A fenntarthatóság szempontjából kiemelő az egészséges

lokálpatriotizmus, a helyi értékek védelmének erősítése, a település-, környezetvédő, természetbarát közösségek szervezése és ezek támogatása.

A könyvtár működtetése során intézkedéseket kell tenni a könyvállomány gyarapítása érdekében, ehhez ki kell használni a pályázati lehetőségeket, fogadni kell a magánszemélyek, intézmények, vállalkozások könyv, elektronikus információhordozó, folyóirat, felajánlásait, illetve anyagi támogatását.

Gondoskodni kell továbbá arról, hogy a kulturális, közművelődési feladatokat is ellátó szervezetek számára biztosítva legyenek az alábbiak:

- a működésükhöz szükséges közösségi hely
- megfelelő pénzügyi, anyagi támogatást a vállalt feladataik ellátásához
- pályázati tevékenységüket segítse az Önkormányzat.

Bemutatói lehetőséget kell biztosítani a helyi művészek számára (költői est, felolvasó est, kiállítások, bemutatók szervezésével). Szorgalmazni kell a település múltját bemutató tárlat összeállítását, és a tárlat bővítését és támogatni kell a helyi kiadványok megjelenését.

Az önkormányzat fontosnak tartja a sporttevékenységekkel kapcsolatban a helyi Sportegyesület támogatását.

Cél: Szabadidős tevékenységek biztosítása a helyi lakosság számára

Feladat:

- Társadalmi szervezetek működési feltételeinek megteremtése
- Nemzetiségi programok biztosítása
- Kulturális és sport programok szervezése
- A lakók integrálása kulturális közösségekbe
- Újabb testvérvárosi kapcsolatok kialakítása, ami segíthet újabb Európai Uniósi források elérésében is

Nemzetiségi és kisebbségi feladatok

Az Önkormányzat a polgármesteri hivatalon keresztül biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését. Ezért az Önkormányzat fejleszteni kívánja a Német és a Roma Kisebbségi Önkormányzatokkal való folyamatos együttműködést.

Cél: Nemzetiségi kulturális programok kidolgozása és támogatása

Feladat:

- Nemzetiségi hagyományok feltérképezése
- Kulturális javaslatok kidolgozása és finanszírozásuk érdekében pályázatok írása

4.3.2 Környezeti fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése

Dunavarsány városában a magyarországi állapotot tükrözve a környezet védelme még nem vált a társadalmi és a gazdasági élet integráns részévé.

Az Önkormányzat a jelenlegi eszközrendszer helyi továbbfejlesztését látja alapvetően fontosnak. Az eszközök közül kiemelt szerepű a környezeti nevelés valamint a társadalmi részvétel erősítése, melynek eredményei talán a legkevésbé mérhetőek, viszont ideális esetben az egész helyi közösségre kiterjednek és hatásai az élet minden területén jobban érzékelhetőek lesznek.

Környezeti nevelés és tudatformálás

Cél: Települési szintű környezeti nevelési program kidolgozása különböző korosztályok számára.

Feladat:

- Óvodai Nevelési Alapprogram keretén belül óvodai kézikönyvek beszerzése, zöld óvodaudvar kialakítás támogatása, terepgyakorlatok kezdeményezése.
- Az általános iskolában a Nemzeti Alaptanterv (NAT) keretén belül a környezet és természetvédelemmel foglalkozó órakeret növelése, szakkörök támogatása, szakelőadók biztosítása és internet hozzáférés elősegítése.
- Környezeti nevelési feladatok kidolgozása a városi középiskola részére
- Környezeti neveléshez és tudatformáláshoz kapcsolódó települési szintű éves verseny (korosztályos megoszlással) szervezése.

Levegő

Cél: A jó levegőminőség megőrzése

Feladat:

- Korszerű tüzeléstechnikai berendezések és megújuló energia népszerűsítése a településen
- Az önkormányzati épületek megújuló energiára való átállítása
- Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással.
- A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása
- Zöldfelületek rendszeres kaszálása az allergén növényzet eltávolítása végett
- Útfelületek pormentesítése
- A városban működő ipari üzemek emissziójának kontrolja és lehetséges csökkentése

Zaj- és rezgésvédelem

Cél: A környezeti zajok, rezgések minimalizálása

Feladat:

- A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása
- Zajterhelés csökkentése az egyéni közlekedési szokások alakításával és formálásával

(lásd még közlekedés)

- Zöldfelületi fejlesztések a zajvédelem javításának érdekében
- Zajkibocsátási határérték megállapítása
- A meglévő problémát okozó zajforrások kibocsátásának csökkentése, korlátozása
- A település zajtérképének elkészítése.

Víz

Cél: A vízminőség jogszabályoknak megfelelő szinten tartása.

Feladat:

- A felszíni és felszín alatti vizek minőségének megóvása, állapotának javítása

Talaj

Cél: A termőterületek korszerű hasznosítása, a talajminőség fenntartása.

Feladat:

- Városi szintű földvédelmi stratégia kidolgozása, amivel mind a mennyiségi mind a minőségi védelmet biztosítani lehetne
- Agrár-környezetvédelmi program kidolgozása a talajvédelem érdekében
- Biogazdálkodás elterjesztésének elősegítése

Természet- és tájvédelem

Az Európai Természetvédelmi Stratégia, melyhez hazánk is csatlakozott, alapelveit figyelembe véve, a stratégia célja megállítani a pusztulást, helyreállítani az ökológiai koherencia figyelembevételével elkezdni és biztosítani az emberek részvételét.

Tájvédelmi szempontból fontos a természetes valamint kultúrtörténeti táji értékek felmérése és fenntartása.

Cél: A természetes élőhelyek védelme, kialakítása.

Feladat:

- A természeti értékek feltérképezése a tájérték-kataszterezés módszerének alkalmazásával
- A természet közeli területek állapotának megóvása, ha szükséges helyi védettségű terület(ek) kijelölésével
- Az erdősültség arányának növelése
- Védőfásítások kialakítása a mezőgazdasági művelésből eredő por szennyezés csökkentése érdekében
- Folyamatos együttműködés az állami természetvédelem, és a Nemzeti Parkok képviselőivel
- Az Európai Tájdíjra való jelentkezés

Épített környezet és területhasználat

Cél: Az épített környezet állapotának fenntartása, fejlesztések a hagyományok megtartásával, valamint a helyi építészeti értékek védelmének biztosítása.

Feladat:

- Történelmi, kulturális, népi és ipartörténeti értékek fokozott védelme, állagmegóvása
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása az érdekelt/érintett szervezetekkel
- Műemlékek védelmének biztosítása és meglétük népszerűsítése

Zöldfelület gazdálkodás

A város átszellőzésének biztosítását a város zöldfelületi rendszerének fejlesztésével és az összeköttetéseket biztosító utcai zóldsávok és fasorok kialakításával kell megoldani. A zöldfelületek, és szilárd burkolatú utak kialakításával hatékonyan csökkenthető a közlekedésből származó por és levegőszennyezés, illetve zajterhelés.

A városi növényzetnek és a külterületi véderdőknek nagy szerepe van a környező mezőgazdasági területekről származó porszennyezés megkötésében, ezért a megfelelő zöldfelületi ellátottság fontos feladat. A zöldfelületi fejlesztések célja– a nemzetközi kihívásokat és tendenciákat is figyelembe véve - egy Tolnát behálózó, magas kondicionáló képességű, összefüggő zöldfelületi rendszer létrehozása, amely meghatározó részévé válik a városszerkezetnek.

Cél: Egységes városias zöldfelületi rendszer létrehozása

Feladat:

- Zöldfelületi kataszter létrehozása
- Városzöldítési program kidolgozása
- A meglévő városi zöldfelületek állapotának javítása, illetve új területek bevonása a park fenntartásba (közmunka programhoz kapcsolódó lehetőség)
- Zóldsávok és fasorok felújítása, létesítése, kibővítése
- Falak és tűzfalak zöldítése, zöldtetők népszerűsítése
- Önálló rendelet alkotása a közhasznú zöldfelületekről
- A kertépítészeti terv előírása, mint az építése engedély része

4.3.3 Gazdasági fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése

Foglalkoztatás

Az általános foglalkoztatást javító és munkahelyteremtő célok fontosak a település számára. Ennek köszönhetően, valamint a főváros közelsége miatt a munkanélküliek száma alacsony a településen.

4.3.3-1. táblázat: *Álláskeresők száma Dunavarsányban*

Év	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Álláskeresők	95	66	80	94	93	84	86	96	95	210	222	194	193	135
180 napon túli álláskeresők	56	16	31	40	23	34	25	32	29	84	91	78	76	49

A munkanélküliség ellen továbbra is küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:

- a fejlesztési elképzeléseknél meghatározottak szerint segíti a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak foglalkoztatásával,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal.

A foglalkoztatás javításán belül mindenképpen szükséges megemlíteni a közfoglalkoztatást. A közmunka program előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával) tud ellátni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az Önkormányzat

- megvizsgálja a közmunkások foglalkoztatásának lehetőségeit,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

Cél: A munkaképes korúak foglalkoztatásának növelése

Feladat:

- Új vállalkozások ipari területre telepítésének vonzóvá tétele önkormányzati kedvezményekkel
- Továbbképzési, átképzési, felnőttképzési programok elindítása, csatlakozás a kistérségi, regionális programokhoz
- A közfoglalkoztatási programba bevont lakosok számának növelése

Idegenforgalom

Ki kell használni azt, hogy Magyarország egyre népszerűbb turisztikai célpont a külföldi látogatók számára, és jó ütemben fejlődik a belföldi turizmus is. A turisztikai kínálat az igényeket figyelembe véve egyre szélesedik, ahol a településnek meg kell találnia, illetve ki kell alakítania saját arculatát, és tovább kell fejlesztenie a turisztikai vonzerejét.

A turisztika fontos azért is, mert mint jelentős élők munkai igényű szolgáltató ágazat fontos munkahelyteremtő, illetőleg népességmegtartó képessége is jelentős lehet.

Az idegenforgalom fejlesztésével együtt jár a környezet károsodásának veszélye. Ezért feltétlenül szükség van a két ágazat érdekeinek harmonizálására, a potenciális konfliktusok kialakulásának megelőzésére.

Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy az idegenforgalom növekedésének jelentős környezeti terhelése lehet. A látogatók igényeinek kielégítése folytán a hulladék mértéke is megnövekedik. A hulladék aktív és passzív kezelésének megoldása (hulladéktárolók elhelyezése, és a szemétszállítás megoldása) a település programjában elő van irányozva. A turisztikai fejlesztéseknél szükség van az érdekelt helyi vállalkozások és civil szervezetek véleményének kikérésére.

A természeti értékek feltárására, kihasználására, és hosszú távú fenntartására feltétlenül szükséges az együttműködés elmélyítése a környező települések önkormányzataival.

Az adottságokból következően a kirándulási, nyári pihenési, valamint a sokféle szabadidős sportolási lehetőségeket kínáló kikapcsolódási régió adottságait kell kidomborítani, ahol az olyan elemek, mint a zöldturizmus és a fenntartható turisztikai szolgáltatások, összekapcsolhatók a hagyományokkal, a kultúrával.

A település a jövőben számít a SAPARD vidékfejlesztési támogatási eszközre, amely a jövőben módot adhat az összehangolt ágazati tervek (mezőgazdaság – idegenforgalom – környezetvédelem), elképzelések megvalósításához a térség felzárkóztatása érdekében.

Egyéb, idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- Az idegenforgalom, illetve a település látogatottságát, ismertségét segítő rendezvények támogatása
- a rendezvények időpontjának és programjának megjelenítése a megyei lapban illetve a honlapon
- a turisztikai lehetőségek valamint az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozások feltüntetése az Önkormányzat honlapján

Cél: Turisztikai beruházások partneri alapon történő elősegítése

Feladat:

- Ráckevei(Soroksári) - Duna úszó lápjai, valamint a Ráckevei Duna-ág elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület zöldturisztikai fejlesztése
- A város népszerűsítése, akár térségi összefogáson keresztül, mint turisztikai célpont

Ipar, gazdálkodó szervezetek

Cél: A település gazdasági fejlődését megalapozó fejlesztések végrehajtása, a település gazdasági versenyképességének elősegítése érdekében.

Feladat:

- Az ipar letelepedéséhez szükséges infrastruktúra biztosítása
- Vállalkozási kedv támogatása, ösztönző rendszer kidolgozása
- Kedvezményes letelepülés feltételeinek megteremtése

Mező- és erdőgazdaság

A Nemzeti Agrár-Környezetvédelmi program egy olyan multifunkcionális mezőgazdasági szerkezet kialakítását célozza, amely figyelembe veszi a térség adottságait.

Az agrár-környezetvédelem egyik fő területe közvetlenül a természeti erőforrások védelme, amelyen belül több intézkedési területet és azon belüli fő célokat foglalja magába.

A Program bevezetéséhez szükséges intézkedésekről szóló kormányhatározat realizálását követően, a település az integrált tervezéssel az ágazati harmonizáció megvalósítását elősegíti. Az integrált tervezés nem csak a gazdasági élet ágazati programjainak összehangolását tűzi ki célul, hanem a társadalmi viszonyokkal, érdekekkel és lehetőségekkel való optimális egyeztetésüket is. Mindezeket figyelembe véve Dunavarsány városának célja természetbarát mező és erdőgazdálkodás elősegítése és megvalósítása a város területein.

Cél: Természetbarát mező- és erdőgazdálkodás megteremtése a településen

Feladat:

- Kis- és közepes mezőgazdasági üzem- és tábla-méret.
- Vetésforgók alkalmazása, vegyszerek használatának csökkentése
- Extenzív állattartás előtérbe helyezése, rét- és legelőgazdálkodás fejlesztése.
- A hagyományos kert- és szőlőkultúra megőrzése illetve visszaállítása

Vízgazdálkodás

A csatornahálózat és a vízvezetékrendszer kielégítő állapotának fenntartását az önkormányzat kiemelten feladatként kezeli. Ezek közül a szennyvíztisztító telep korszerűsítése pályázati támogatással folyamatban van.

Cél: Integrált vízgazdálkodás megvalósítása és vízhez kapcsolódó konfliktusok minimalizálása

Feladat:

- A Ráckevei-Soroksári Duna ág vízminőségének védelme
- Csapadékvíz elvezető hálózat rekonstrukciójának elvégzése
- Az ivóvízhálózat folyamatos karbantartása
- A vízfolyások rendszeres karbantartása
- Szennyvízcsatorna hálózatra való rákötések arányának növelése

Közlekedés

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése pozitív irányba befolyásolja a település fejlődését. Az infrastruktúra-fejlesztést gyakran más fejlesztésekkel elért eredmények kényszerítik ki. A megvalósult infrastruktúra fejlesztések gyakran újabb igényeket indukálnak, és megnyitják a továbblépés lehetőségét.

Az Önkormányzat fontosnak tartja a közúthálózat, a járda, és kerékpárút fejlesztéseket.

Cél: A közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Feladat:

- A motorizált közlekedés csökkentése a lég- és zajszennyezés csökkentésének érdekében
- A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek kialakítása, új kerékpárutak építése
- A közlekedési eredetű területfoglalás csökkentése parkolóhelyek kialakításával
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése

Hulladékgazdálkodás

Cél: A korszerű hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése

Feladat:

- Szemléletformálás a lakossági hulladékégetésből származó légszennyezés csökkentése érdekében
- Illegális hulladéklerakók felszámolása
- Szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, elterjesztése
- Szerves hulladékok házi komposztálásának elősegítése
- Lakossági hulladékgyűjtés (papírgyűjtést is ideértve) szervezése

Energiagazdálkodás

Cél: Az energiafelhasználás racionalizálása és csökkentése a lehető legkisebb szintre

Feladat:

- Energiastratégia kidolgozása
- A megújuló energia használat részarányának növelése
- Energetikai információs pont létrehozása az energiatudatosság és energiatakarékosság népszerűsítésére (lakossági tájékoztatás)
- Zöld iroda program elindítása a városban (www.eugreenoffice.eu)

Városmarketing

Cél: Dunavarsány városának népszerűsítése

Feladat:

- Egységes városi marketing arculat kidolgozása
- Az arculathoz illő kommunikációs anyagok megjelentetése
- Interaktív és felhasználóbarát városi weboldal felépítése

4.3.4 Intézményi fenntarthatóság prioritásainak és céljainak kitűzése

A program célja, hogy a helyi programban megfogalmazott fenntarthatósági célokhoz megteremtse, illetve leírja a szükséges intézményi fejlesztéseket. Ezek megvalósításával a dokumentum valódi fenntarthatóságot teremtené a településen.

A 2014-2020-as Európai Unió költségvetési időszak alatt várhatóan jelentős pályázati források nyílnak meg környezetvédelmi és vidékfejlesztési projektekre. Kiemelt fontosságú ezért, hogy a településfejlesztés egyik fontos eszközévé váljon a pályázati tevékenység.

A sikeres pályázatok érdekében:

- felelősöket kell kijelölni a különböző szintű, jellegű pályázatok figyelemmel kísérésére,
- a pályázatok megírására a szükséges szakértelemmel és tehetséggel rendelkező személyt/személyeket kell keresni és megbízni (lehet külsős is),
- lépéseket kell tenni az adott fejlesztés megyei, kistérségi, illetve régiós fejlesztési programba való illesztéséhez,
- a pályázatok benyújthatósága érdekében a kiemelt fontosságú fejlesztésekre előre terveket kell készíteni – mivel a tervezés, valamint az engedélyeztetés időigényessége miatt az adott pályázatban megadott határidő gyakran nem elegendő,
- meg kell vizsgálni a sikeres pályázatokra ösztönző érdekeltségi rendszer kidolgozásának szükségességét.

Az önkormányzat jó gazda módjára kell, hogy viselkedjen és képesnek kell lennie arra, hogy a fejlesztésekre kidolgozott projektek végrehajtását biztosítsa. Városi szinten létre kell hozni és támogatni kell azokat a szervezeteket, amelyek a környezetvédelmi kérdések megoldásával kapcsolatos teendők elvégzéséért illetve összehangolásáért felelősek.

Informatikai fejlesztések

Az informatikai lehetőségek biztosítása a települési önkormányzatok számára a modern kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti.

Cél: az internet elérés biztosítása a település minden lakosa számára

Feladat:

- egy korszerű Önkormányzati honlap létrehozása, melyen az Önkormányzattal és intézményeivel kapcsolatos fontosabb tájékoztatás biztosítható,
- az internet hozzáférés biztosítása a lakosság széles köre számára akár az önkormányzati intézményeknél biztosított WiFi hozzáférésekkel is,

- az önkormányzati feladatellátásban közreműködő, az informatikai eszközök használatát is igénylő területeken történjen meg az érintett személyek számítógépkezelési képzése (lásd még *Alkalmazottak képzése*).

Alkalmazottak képzése

Cél: az önkormányzati intézmények alkalmazottainak felkészítése a fenntarthatósági program megvalósítására, az abban való aktív részvételre

Feladat:

- Képzési igények felmérése és az erre épülő középtávú képzési program kidolgozása
- A képzési program anyagi feltételeinek megteremtése
- Ügyfélbarát önkormányzati intézményrendszer létrehozása

Projekt felelősségek kijelölése

Cél: a helyi fenntarthatósági program megvalósításához szükséges anyagi, tárgyi és emberi feltételek előteremtése

Feladat:

- az önkormányzaton belül az egyes program elemekhez tartozó felelősségek meghatározása
- évenkénti monitoring a megvalósításról és szükség esetén korrigálás

5 INDIKÁTOROK ALKALMAZÁSA

A fenntarthatóság helyi indikátorainál a cél az, hogy a közösség számára lehetőséget nyújtson saját prioritásainak felismerésére és az azokat érintő folyamatok követésére. Az indikátorok folyamatos alkalmazása erősítheti az emberek elkötelezettségét a közösség jóléte iránt, és elszámolhatóvá teszi mind az egyéneket, mind a közösséget az elért eredményekről. Ha a mutatók nem elég érthetőek a közösség számára, a céljukat nem fogják elérni.

5. sz. táblázat: *Eredményindikátorok*

Eredménymutató megnevezése	Kiindulási érték (2015.)	Célérték (2020. december 31.)
Társadalmi fenntarthatóság eredménymutatói		
<i>Népesedési folyamatok</i>		
A település lélekszáma	7451 fő	8000 fő
<i>Egészségügyi, szociális ellátás</i>		
Szűrővizsgálatok száma	0	1 db/év
Egészséges életmódot népszerűsítő aktivitások száma	0	1 db/év
Idősek otthona	1	1
<i>Oktatás</i>		
Tanulmányi ösztöndíjban részesülők száma	-	-
Helyben tanuló általános iskolások száma	546 fő	600 fő
Tanórán kívüli foglalkozások száma		
<i>Kultúra, társadalmi szervezetek</i>		
Társadalmi szervezetek száma	52 db	55 db
Kulturális- és sport rendezvények száma	1 db/év	2 db/év
Testvérvárosi kapcsolatok száma	3	4
<i>Nemzetiségi és kisebbségi feladatok</i>		
Nemzetiségi identitáshoz kapcsolódó rendezvények száma	0	2
Környezetfenntarthatóság eredménymutatói		
<i>Környezeti nevelés</i>		
Korosztályos környezeti nevelési programok száma	0	3
Környezeti neveléshez	0	1

Eredménymutató megnevezése	Kiindulási érték (2015.)	Célérték (2020. december 31.)
kapcsolódó versenyek (/év)		
<i>Levegő</i>		
Zöldfelületek kaszálása	vegetációs időszakban rendszeresen	vegetációs időszakban rendszeresen
Megújuló energia népszerűsítését segítő tevékenység (/év)	0	4
Útfelületek pormentesítése	0	indokolt esetben, alkalmanként
<i>Zaj, rezgés</i>		
Zaj-, rezgésmérés	0	1 db/év
<i>Víz</i>		
Ivóvízminőség-ellenőrzés	jogszabályoknak megfelelően rendszeresen	jogszabályoknak megfelelően rendszeresen
<i>Talaj</i>		
Talajvédelmi stratégia	0	1
<i>Természetvédelem</i>		
Tájérték-kataszterezés	0 db	1 db
Külterületi erdősültség	%	%
<i>Épített környezet, zöldterület-gazdálkodás, területhasználat</i>		
Településképi szempontból jelentős épületek állagmegóvására fordított összeg	M Ft	M Ft
Zöldfelületek rendezésének költsége	M Ft	M Ft
Városi zöldfelületek mérete		+10%
Gazdasági fenntarthatóság eredménymutatói		
<i>Foglalkoztatás</i>		
Munkanélküliek száma	3,9 %	2 %
Közfoglalkoztatási programban részt vevők száma		6- 10%

Eredménymutató megnevezése	Kiindulási érték (2015.)	Célérték (2020. december 31.)
<i>Idegenforgalom</i>		
Idegenforgalomhoz kötődő vállalkozások száma		+10%
Vendégéjszakák száma		+15%
Idegenforgalmi attrakciók száma	3	5
<i>Ipar, gazdálkodó szervezetek</i>		
Ipari vállalkozások száma		+10%
Ipari vállalkozások által foglalkoztatottak száma		+20%
<i>Mező- és erdőgazdálkodás</i>		
Mező- és erdőgazdasághoz köthető vállalkozások száma	db	db
<i>Vízgazdálkodás</i>		
Vízhalózat éves karbantartásának száma	2	3
<i>Közlekedés</i>		
Felújított bel- és külterületi utak hossza	0	3km
Parkolóhelyek száma		+ 15db
Felújított járda hossza	0	5 km
Új járda hossza	0	2 km
Kerékpárutak hossza		+ 15 km
<i>Hulladékgazdálkodás</i>		
Illegális hulladéklerakók száma	5db	0db
Szelektív hulladékgyűjtő edények száma	16db	16db
Szervezett lakossági hulladékgyűjtések száma	1db	5 db
<i>Energiagazdálkodás</i>		
Megújuló energia használatának aránya	0 %	5 %
Zöldiroda programban résztvevő irodák száma	0 db	2 db
<i>Városmarketing</i>		
Városmarketinghez köthető kiadványok és megjelenések száma	0	10
<i>Intézményi fenntarthatóság eredménymutatói</i>		

Eredménymutató megnevezése	Kiindulási érték (2015.)	Célérték (2020. december 31.)
<i>Informatika</i>		
Önkormányzati honlaphoz köthető közösségi média oldalak száma	0	3
Wi-Fi hozzáférési pontok száma	-	teljes lefedettség
<i>Önkormányzati alkalmazottak képzése</i>		
Képzések száma	0	3
Képzésekben résztvevő alkalmazottak száma	0	100%
<i>Projektfelelőségek kijelölése</i>		
Sikerés pályázatok száma	3	+5

6 VÉGREHAJTÁS, MONITORING

Végrehajtás

A fenntarthatósági program végrehajtása olyan, széleskörű társadalmi együttműködéssel megvalósuló folyamat, amelynek elengedhetetlen része a rendszeres monitoring és az időszakos stratégiai felülvizsgálat. A program kivitelezése helyi szinten bővíti a fenntarthatóságról, az azt veszélyeztető folyamatokról és a szükséges értékváltásról rendelkezésre állótudást. A rendszeres visszacsatolás révén lehetővé teszi a helyi rendeletek, településfejlesztési politika és a végrehajtásért felelős intézményrendszer rendszeres megújítását.

A program végrehajtásának fontos része a végrehajtásért felelős és közreműködő szervezetek meghatározása, amit az alábbi 4 táblázat foglal össze.

6-1. sz. táblázat: Társadalmi feladatok végrehajtása

Végrehajtásért felelős szervezet	Feladat
Dunavarsány város Önkormányzata	ld. 4.3 fejezet
Közreműködő	Feladat
Pest Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja	Adatszolgáltatás, szakmai együttműködés
Központi Statisztikai Hivatal	Adatszolgáltatás
Civil szervezetek	Lakossági programok szervezése, aktív részvétel, véleményezés
Vállalkozások	Aktív részvétel
Lakosság	Véleményezés, rendeletek betartása, aktív részvétel

6-2. sz. táblázat: Környezeti feladatok végrehajtása

Végrehajtásért felelős szervezet	Feladat
Dunavarsány város Önkormányzata	ld. 4.3 fejezet
Közreműködő	Feladat
Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség jogutódja 2014. szeptember 10-től a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság jogutódja 2014. szeptember 10-től a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Pest Megyei Kormányhivatal Mezőgazdasági Szakigazgatási Szervei	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal	Védetté nyilvánítás, véleményezés
Duna-Ipoly Nemzeti Park	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Civil szervezetek	Lakossági programok szervezése, aktív részvétel, véleményezés

Vállalkozások	Aktív részvétel
Lakosság	Véleményezés, előírások betartása, aktív részvétel

6-3. sz. táblázat: Gazdasági feladatok végrehajtása

Végrehajtásért felelős szervezet	Feladat
Dunavarsány város Önkormányzata	ld. 4.3 fejezet
Közreműködő	Feladat
Dunavarsány Megyei Közlekedési Felügyelet	Engedélyezés, szakmai felügyelet
Dunavarsány Megyei Közútkezelő Kht.	Véleményezés, szakmai segítségnyújtás
Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság jogutódja 2014. szeptember 10-től a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség jogutódja 2014. szeptember 10-től a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Civil szervezetek	Támogató részvétel
Vállalkozások	Aktív részvétel
Lakosság	Véleményezés, előírások betartása, aktív részvétel

6-4. sz. táblázat: Intézményi feladatok végrehajtása

Végrehajtásért felelős szervezet	Feladat
Dunavarsány város Önkormányzata	ld. 4.3 fejezet
Közreműködő	Feladat
Civil szervezetek	Támogató részvétel
Vállalkozások	Aktív részvétel
Lakosság	Véleményezés, előírások betartása, aktív részvétel

Monitoring

A program által kijelölt feladatok végrehajtásának előrehaladását a települési önkormányzat illetékesei évente ellenőrzik, értékelik. A felülvizsgálat alapját az eredménymutatókban beállt változások, azok irányai képezik. Ezen eredmények, illetve az időközben esetlegesen változó környezet hatására a program új szempontok szerint szükségszerűen módosítható. A változó szempontok ugyanakkor az indikátorrendszer fejlesztését, alakítását, hangsúlyainak átértékelését teszik szükségessé.

A program megvalósításában elért eredményekről tájékoztatni szükséges a képviselő-testületet, lakossági fórumon a település lakosait, az együttműködő civil és egyéb közreműködő szervezetek képviselőit.

Felhasznált irodalom

1. Szlávik János: Fenntartható környezet- és erőforrás-gazdálkodás, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2005
2. Kerekes Sándor: A környezetgazdaságtan alapjai, Aula kiadó, Budapest, 2009
3. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia, 2007
4. Közös jövőnk, Mezőgazdasági kiadó, Budapest, 1988
5. Dr. Gyulai Iván: Kérdések és válaszok a fenntartható fejlődésről, Magyar Természetvédők Szövetsége. Budapest, 2008
6. Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda 21) elkészítéséhez, 2002
7. Feladatok a XXI. századra, Föld Napja Alapítvány, Budapest, 1993

Egyéb források:

1. Helyi Építési Szabályzat
2. Környezetvédelmi Program
3. KEOP pályázat anyaga
4. Dunavarsány város önkormányzatának helyi hulladékgazdálkodási terve (2009-2014), ESPA Kft.
5. Dunavarsány város honlapja www.dunavarsany.hu

Budapest, 2015. március 16.

Dr. Major Veronika
Ügyvezető igazgató

Szilágyi Edit
Projekt menedzser